

Poštnina plačana v gotovini.

CVETJE

z vrto v
sv. Francišká

XLV. tečaj.

7-8 zvezak.

Časopis
za naše verno ljudstvo
zlasti
za ude tretjega reda.

S privoljenjem cerkvenih
in redovnih oblasti izdaja
TRETJI RED.

V Ljubljani 1928.

Tiskarna J. Blasnika nasled.
v Ljubljani.

Vsebina 7.—8. zvezka.

Stran	Stran
Sedma stoletnica razglasjenja sv.	Spomini iz misijonskega življenja 114
Frančiška za svetnika 97	Iz pisma p. Baptista s Kitajskega 120
Mail oficij Bl. D. M. 99	Pregled zgodovne frančiškanov med
Življenje in delovanje sv. Janeza	Slovenci 123
Krstnika Marije Vijaneja 100	Razgled po serafinskem svetu . . . 126
Arketična šola ali vadnica popol-	Dopisi 126
nosti 106	Priporočila v molitev 127
Redovne službe tretjerednikov . . . 110	Zahvala za uslišano molitev . . . 128

„Cvetje izhaja v začetku vsakega drugega meseca. Naročnina znaša letno: v Jugoslaviji 10 Din, v Italiji 5 lir, v Nemški Avstriji 2 šilinga, v Ameriki 40 centov. Naslov za naročila: „CVETJE“, frančiškanski samostan v Ljubljani.

Vsem gg in pp. voditeljem tretjega reda na znanje.

Kaker smo v tem zvezku sporočili, obhajamo 16. julija t. l. sedmo stoletnico, odkar je bil sv. o. Fračišek za svetnika razglašen. Kako naj ta dan proslavimo, da nam bo kaj koristil?

Prejšnja leta smo se voditelji večkrat zbrali k skupnemu zborovanju in se posvetovali ter določevali, kar je bilo za uspešno vodstvo tretjega reda koristno in potrebno. Zádnja leta so bila ta zborovanja omejena na posamezna okrožja, dolgo se pa že nismo zbrali k skupnemu posvetovanju vseh voditeljev. In vender bi bilo dobro, da bi se zopet enkrat sešli. Letos je za to ravno prilika — ne le radi vožnje, ampak tudi zato, ker so počitnice, prvi delavni dan v tednu, ko so gospodje še najbolj prosti in se obhaja slovesnost, pri kateri bi tudi voditelji zelo primerno počastili sv. Frančiška v njegovi cerkvi na dan obletnice.

Zato povabimo vse voditelje tretjega reda iz cele Slovenije za dan 16. julija na skupni sestanek voditeljev, ne le naših patrov, ampak tudi vse gospode voditelje iz mest in s kmetov. Zborovanje in vse slovesnosti bodo ta dan v novi Frančiškovi cerkvi v Šiški. Za gospode in patre voditelje velja sledeče:

Ob 8. uri bo sv. maša za vse pokojne gg. in pp. voditelje Slovenije, na to zborovanje vseh g. in p. voditeljev v zakristiji. Prosim pa, naj se za obed priglasijo vsi; priglašeni bodo vsi bratovsko sprejeti, na nepriglašene se ne bomo mogli ozirati. Za priglašenje velja dopisnica; pošljite jo tako, da jo dobimo vsaj dva dni preje, da vse potrebno uredimo. Naslov: Vodstvo tretjega reda v Frančiškanskem samostanu v Ljubljani.

Ker imajo nekateri gospodje gotovo še druga opravila v mestu, naj tako vredijo, da bodo po pisarnah opravili do polu 10. ure, potem pa naj pridejo v Šiško v zakristijo. Priti morete ali peš do stare cerkve, tam krenite na desno v ulico sv. Jerneja, po kateri napravite kakih dvesto korakov, se obrnete na levo in greste po Verovškovi ulici preko dvorišča in Gasilske ulice kar naravnost; če pa greste z avtobusom, ki pelje od Figoveca vsako uro proti Šentvidu, se peljite do Gasilske ulice (malo višje od podružnice), tam zavijete peš na desno in greste ali v prvo ali v tretjo ulico na levo ali pa za prvo hišo na levo po samostanskem travniku in pridete naravnost k cerkvi. Ob polu enajstih bomo na kratko ponovili, kar smo prej razpravljali in drugo nadaljevali.

Ob polu ene skupni obed, po obedu adoratio Ssmi v cerkvi, ogled cerkvene konstrukcije, ob 3. nadaljno zborovanje v zakristiji do 4 ure. Dan je dolg, vlakci vozijo po peti uri nazaj na vse strani; upamo, da bodo gospodje mogli vse opraviti in priti

Sedma stoletnica razglasenja sv. Frančiška za svetnika.

Dne 16. julija bo sedemsto let, odkar je bil naš sv. o. Frančišek za svetnika razglašen. Naj se na kratko spomnimo tega slavnostnega dogodka.

Iz Frančiškovega življenja je gotovo večini naših bravcev znano, da ga je v življenju in njegovem delu, zlasti pri ustanovitvah treh redov, posebno podpiral kardinal Ugolin. Ta je bil njegov poseben prijatelj in svetovavec, ki je bil 85 let star izvoljen za papeža ter se je ko papež imenoval Gregor IX. Ker je Frančiška dobro poznal, ž njim mnogo občeval in je bil prepričan o njegovi svetosti, katero so potrjevali mnogi čudeži, je sklenil Frančiška slovesno za svetnika razglasiti. Toda moder in previden, kaker je bil, je postopal pri tem zelo resno in strogo. Določil je zbor kardinalov, ki naj preiščejo Frančiškovo življenje in čudeže. Sv. Bonaventura piše, da je namenoma izbral mej njimi tiste, ki so bili stvari manj naklonjeni.

Ker je spomladi l. 1228. v Rimu izbruhnil neki upor, se je papež sè svojim dvorom umeknil v Umbrijo, kjer je bil v Spoletu, Asizu in se ustavil v Perudži, kjer je zbor kardinalov svoje preiskavanje nadaljeval. Imeli so zapisanih in strogo preiskanih že 40 čudežev, ki so se po Frančiškovi smrti zgodili. Rekli so sv. Očetu: „Vsi ti čudeži so popolnoma dognani; — če razglasiš Frančiška za svetnika, smo gotovi, da se nisi zmotil.“

Papež je določil 16. julij za to slovesnost in odredil, da se bo vršila v Asizu, v cerkvi sv. Jurija prav na Frančiškovem grobu.

Dne 15. julija 1228, poltretji mesec manj ko dve leti po Frančiškovi smrti, je šel papež Gregor IX. sè svojim dvorom iz Perudže v Asiz, da bo naslednji dan asiškega ubožca, svojega najbolj zvestega in svetega prijatelja, razglasil slovesno za svetnika. Kako se je radoval Asiz, kolika radost je napolnjevala Asižane, to ni mogoče popisati. Tomaž Čelan, ki je živel v Frančiškovem času, pravi, da so sprejeli papeža z ogromnim navdušenjem in da je bilo mestno obzidje pre-

tesno, da bi bilo moglo sprejeti vse množice naroda, plemiče, viteze, duhovnike, redovnike, ki so prihiteli na te slavnosti.

Dan 16. julija je bil za Asiz, njega prebivavce, zlasti pa za sinove in hčere očeta Frančiška, kateremu je sv. Cerkev dala častno mesto na altarju, gotovo dan, „katerega je Gospod naredil.“

P. Fakineti ga sledeč Čelanu tako popisuje: „Po goreči molitvi se vsede Gregor na papeški tron in pridiga sam narodu, koprnečemu in navdušenemu od veselja in jim govori o čednostih Frančiškovih, tako da so bili vsi globoko ginjeni. Začel je z besedami sv. pisma: „Kaker sveti zgodnja danica sredi megle in kaker polna luna v svojih dneh in kaker sonce opoldne, tako se je on blesketal v Cerkvi božji“ (Sir. 50, 6—7). V prvem delu je hvalil dobrega Boga, ki je dal sv. Cerkvi svetnike, da ji dajejo čast, jo povečujejo in podpirajo. Častitljivi starček je govoril o tem mirno in odločno; ko je pa v drugem delu začel govoriti o Frančiškovih čednostih in svetosti, se mu je glas tresel; preveč spominov se je vrstilo v mislih na Frančiška — ginjenje ga premaga in umolkne, jok prevladuje in more govoriti le v presledkih. — Dvigne se kardinal Konti, bere čudeže — pa se oglašajo izmeje množice ta tu, drugi tam: „Res je, res je! Meni se je to zgodilo. Jaz sem tisti, ki ga je Fr. ozdravil!“ Vsaki trenutek je bil drug prizor veselja, joka zahvale.

Za tem vstane kardinal Kapoč, ki je Frančiška tudi osebno poznal in je njegove zasluge čislal in pravi mej drugim, naj se za svetnika razglasi on, katerega je Bog za svetnika postavil v nebesih.

Na to se pa vzdigne sam sv. Oče, povzdigne oči proti nebu, dvigne roki navzgor in govori jasno in slovesno: „V hvalo in slavo vsemočnega Boga, Očeta, Sina in Sv. Duha, slavne device Marije in bl. apostolov Petra in Pavla, in v čast sv. rimski Cerkvi hočemo po nasvetu naših bratov in drugih prelatov počastiti na zemlji preblaženega očeta Frančiška, katerega je Bog že počastil v nebesih in določimo, naj se vpiše v zapisnik svetih; njegov praznik naj se obhaja na dan obletnice smrti.“

Takoj na to so kardinali zapeli zahvalno pesem. Mej tem stopi sv. Oče k Frančiškovem grobu, poklekne in spoštljivo poljubi skalo, ki je pokrivala svete ostanke novega svetnika, ter dolgo moli.

Drugi dan je šel papež na zapadno stran mesta in je določil, kje naj se Frančišku zida nova cerkev ter postavi vogelni kamen.

Ko se je vrnil v Perudžo, je napisal pismo in naroči škofom, naj širijo češčenje svetnika, naslednje leto pa izda drugo pismo 21. febr. 1229 in je razpošlje vsem nadškofom, škofom, opatom, prelatom in drugim cerkvenim predstojnikom in naroča, naj časte in prosijo sv. Frančiška verni celega sveta.

Mali oficij Bl. D. M.

Večernice (dalje).

Vnaši razlagi „malega oficija“ smo prišli do Marijinega hvalospeva, ki se latinsko imenuje „magnifikat“, slovensko pa Marijina pesem pri obiskanju tete Elizabete, ki se začneja z besedami: „Moja duša poveličuje Gospoda“. Odprite mali oficij pri večernicah str. 64* in pojdimo v tej pesmi od vrste do vrste ter premislimo pomen vsakaterere.

„Moja duša poveličuje Gospoda“. — Ko Elizabeta pozdravi: „Blagoslovljena ti mej ženami in blagoslovljen sad tvojega telesa,“ odklanja Marija vso hvalo od sebe in jo daje Bogu, nas pa uči, naj se vsaka stvar hvali v Bogu. Ne ozira se na prejete darove, ampak na darovavca.

„In moj duh se veseli v Bogu mojem Zveličarju“ — Marija tu prvič izgovori ime Jezus, ki pomeni Zveličar v tistem jeziku, v katerem je govorila.

„Ozrl se je na nizkost svoje dekle“. — S temi besedami se razglasi za nevredno vseh milosti in povikšanja, ker je le milost Boga, da jo je izbral za svojo mater. — „Glej blagrovali me bodo odslej vsi narodi.“ Marija govori tu ko prerokinja in se s tem ne povišuje, ampak priznava le resnico. In resnico priznavati ni proti ponižnosti. Ponižnost obstoji ravno v tem, da priznamo, da smo sami v sebi in po svojih močeh prazen nič in da sami nič ne premoremo, in da ne moremo dovolj visoko ceniti in prehvaliti tisto, kar Bog po nas dela.

Če se ozremo v zgodovino Marijinega češčenja, lahko spoznamo, da so se te Marijine preroške besede do cela vresničile. Marijo blagrujejo z molitvami v toliki meri, da nihče ne more prešteti koliko zdravamarij, češčenakraljic, spomnise, malih oficijev, rožnih vencev, litanij itd. so ljudje v teku stoletji že izmolili Mariji na čast, ali koliko devetdnevnic, romanj, obljub, sv. maš je bilo opravljenih, koliko kapelic, cerkev že sezidanih, koliko knjig že spisanih, koliko podob slikanih, kipov izklesanih, izrezanih, vlitih? Itd. itd.

„Velike reči mi je storil On, ki je mogočen in je sveto njegovo ime.“ — Vse, kar je Bog na nji storil in ji dodelil imenuje z eno besedo: „velike reči“, ter povdarja dve lastnosti Boga: mogočnost in svetost; v naslednji vrsti pa omenja še usmiljenje, ter s tem pove, kako in zakaj jo je za svojo mater izbral. Bogu ni nemogoča nobena stvar, zato ji je mogel storiti te velike reči; ker je pa neskončno svet, je moral uničiti greh, po svojem usmiljenju je pa tudi hotel človeka rešiti, zato je poslal Odrešenika.

Naslednje vrste nas spominjajo na zgodovino izraljskega naroda, ki ga je Bog vladal z močjo in ljubeznijo: „Moč je skazal sè svojo roko“ vsem narodom, zlasti paganom, ki so Izraeljce napadali in hoteli uničiti, Bog jih je pa vselej čudežno rešil.

„Mogočne je vrgel s prestola“: Lucifer, Faraon, Golijat, Savel, Ahab, Antijoh in drugi so v tem jasni zgledi.

„Povišal je nizke.“ Zgledi: egipt. Jožef, Mozes, David, Mardohej.

Lačne je z dobrotami napolnil.“ — Tu moramo misliti posebno tiste, ki so lačni in žejni pravice, t. j. ki hrepenijo po pravici in resnici. Take je tudi Jezus blagroval.

„In bogate je odpustil prazne“ — To so tisti bogati, ki se udajajo prevzetnosti, domišljavosti, drznosti in navežejo srce samo na svet in se tako pogreznejo v zemeljsko, da ne čutijo več nobene potrebe po zveličanju in milosti. Ti bodo prišli prazni pred sodnika.

Zadnji dve vrsti se obračate na včlovečenje božjega Sina. Bog je Izraela sprejel, t. j. se je za Izraelce zavzel, da je Abrahamu in njegovim potomcem obljubil, kar se zdaj izpolnjuje.

Priпев povdarja vse glavne Marijine prednosti: ona je božja mati, obenem devica in kraljica sveta. Zato se smemo in moramo polni zaupanja nanjo obračati z molitvijo, ki na to sledi.

Življenje in delovanje sv. Janeza Krstnika Marije Vijaneja.

Dom božje previdnosti.

Na svojih misijonskih potovanjih po dumbskem (Dombes) okrožju, je Vijane našel nenavadno veliko sirot. Trdo delo na polju v pekočem soncu je marsikomu izkopal prerani grob; zato ni bilo čudno, da je bilo mnogo osirotele mladine. V srce se mu je smilila in je goreče prosil sv. Vincencija, ki je pred njim tako vneto in uspešno deloval za dušni in telesni blager najubožniših, naj mu pomaga oskrbeti vsaj nekaj teh sirot, zlasti v nevarnosti živeča dekleta. Kmalu si je bil izbral v Arsu hišo, ki se mu je zdela pripravna za sirotišnico in dekliško šolo, vendar je, preden jo je kupil in je izvedela javnost o njegovi nameri skrbno prevdarjal, snoval načrte, delal račune, zlasti pa je mnogo, mnogo molil ter prosil razsvetljenja in blagoslova od zgoraj. Potem je v Arsu kupil za sirotišnico in dekliško šolo pripravno hišo, izročil vodstvo novega zavoda, ki ga je imenoval „Dom božje previdnosti“, in poduk otrok dvema čednostnima in razumnima dekletoma, ki sta si pridobili najpotrebniše znanje v samostanski šoli, kamer ju je bil poslal. Dobri dekleti sta ga sè svojo vestnostjo in marljivostjo v polni meri zadovoljili. Začetek je bil prav skromen. Izprva je župnik Vijane sprejemal v novo šolo le male deklice iz domače župnije, pozneje pa proti plačilu tudi otroke iz sosednjih župnij. Število otrok je hitro raslo, ker so bile šole tedaj redko sejane.

Poslopje je postalo kmalu premajhino za toliko otrok. Vijane je dal prizidati novo hišo. Kedarkoli mu je dopuščal čas, je šel sam mej delavce in je pomagal mešati malto, nositi kamenje ter se tudi izkazal za spretnega mizarskega pomočnika. V novo hišo je sprejemal osirotele deklice, najrajši pa 15—18 letna dekleta, ki so preživela svojo prvo mladost v bedi in nevednosti. Tu so se dekleta učila pisati, brati, računati, plesti, šivati a tudi prati, krpati perilo in vse, kar mora znati preprosta gospodinja. Izučenim dekletom je dobri župnik preskrbel čez poletje kako službo, na zimo pa so se vračale v zavod, kjer so si iznova okrepilo dušo in telo ter pomagale pri delu.

Mnogo takih deklet se je pozneje poročilo, več jih je dobilo kako primerno službo, nekatere so pa stopile v redovni stan. Vsem pa je ostal župnik Vijane tudi v bodoče skrben oče in svetovavec. Dekleta so se tudi v poznejših letih zatekale k njemu za svet in tolažbo.

Njegovo dušnopastirsko delovanje je bilo v tesni zvezi z „Domom božje previdnosti.“ Kedarkoli je hotel izprostiti kako posebno milost, so morali v ta namen moliti otroci, ker je molitvi preprostih src pripisoval posebno moč.

Sleherni dan je hodil po obedu med nje, sédel na rob mize in jim razlagal krščanske resnice. Prosto mu je vrela beseda iz srca in je našla vselej pot v otroška srca. Sčasoma je pripustil k nauku tudi druge, ki niso stanovali v zavodu. Ti so privabili zopet toliko drugih, da je bila slednjič izba za vse premajhna; zato je Vijane premestil svoj poduk v cerkev.

Svoje sirote je preživljal z miloščino in neznatnimi dohodki „Doma“. Kmalu je bilo jasno, da to ne more zadoščati za 60 do 80 zdravih deklet. Kaj pogosto je bila shramba prazna, a prazna tudi blagajna dobrega očeta sirot. V taki sili je vselej izročil skrb za prehrano velike družine božji previdnosti in nikoli ni bil varan.

Nekega dne bi bil moral plačati znatno množino žita, a denarja ni bilo. Vzel je klobuk in palico ter odšel na polje, prebiraje po poti svoj ljubi rožnivenec. Kar sreča ženo, ki ga vpraša: „Ali ste vi župnik iz Arsa?“ „Da, dobra žena!“ „Prosim, sprejmite ta denar, bil mi je dan, da ga izročim vam.“ „Ali je za sv. maše?“ „Ne, dotični se vam priporoča za molitev.“ Žena je odšla, žito pa je bilo kmalu plačano.

Nekoč je potožil sobratu, da dolguje nekemu nič manj ko 3000 frankov. Ta ga je potolažil rekoč: „Bodite brez skrbi gospod župnik, ljubi Bog bo vse uredil.“ Drugo jutro je prihitel Vijane ves vesel k njemu in pravi: „Že imamo denar, mnogo ga imamo; danes zjutraj sem dobil toliko zlatnikov, da so polni žepi gugali semintja, moral sem jih držati z obema rokama.“ Na duhovnikovo vprašanje, odkod denar, je kratko odgovoril: „Gotovo sem ga kje našel.“

Dobrotniki so ga pogosto prosili, naj ne razodene drugim njih imen, večkrat pa še sam ni poznal dotičnih ljudi, ki so mu pošiljali podporo za njegov zavod. Tako je božja previdnost oskrbovala njegove sirote od

dne do dne, v sili pa je pomagala tudi s čudežem. Ponižni župnik je sicer zadnje večjidel skrbno prikrival, naslednji dogodek pa je rad pripovedoval, ker ga ni smatral za plačilo svoje ljubezni do bližnjega, temveč ko kazen za premajhino zaupanje v božjo pomoč.

Zadnji hleb kruha je bil razdeljen, moke in žita ni bilo več pri hiši, blagajna pa je stala prazna in zaprašena. Nihče izmed onih, katere je bil naprosil pomoči, se ni oglasil. Ubogega župnika je trla misel, da ga je Bog zapustil. Tedaj se je spomnil, kako je nekoč v največji sili našel pomoč pri sv. Frančišku Režisu. Vzel je škatljico z njegovimi svetinjami ter jo nesel na podstrešje, kjer jo je skrnil v peščico ostalega žita pristrčno preseč, naj mu svetnik tudi zdaj pride na pomoč. Drugo jutro sta naznanili voditeljici zavoda, da nimata kaj kuhati. Solze so drsele Vijaneju po licih in ves potrj je dejal: „Bomo morali odpustiti otroke.“ Nato je počasi odšel z eno izmed voditeljic na podstrešje, boječe odprl vrata žitne shrambe in glej! Bila je polna najlepšega žita. Sveti župnik je bil veselo iznenaden in srečen, da je imel zopet hrano za svoje sirote; vendar je ves osramočen ponižno sklonil glavo, kaker otrok, ki ga mati zasači pri prepovedanem dejanju. Hitel je k otrokom ter jim pripovedoval, kako malo da je zaupal na dobrega Boga in kako ga je zato Bog kaznoval. Rekel je: „Ljubi otroci! Že sem vas hotel odpustiti, ker nisem zaupal na Boga, sedaj me je za to kaznoval in osramotil.“ Seveda je bil on edini tega mnenja, drugi po so gledali v čudežnem dogodku nov dokaz o župnikovi svetosti.

Vesela novica se je hitro raznesla naokoli in kmalu ni bilo župljana, ki ne bi bil prišel gledat polne žitnice. Nekaj let pozneje je prišel škof v Ars. Ogledal si je vse župnišče in tudi podstrešje ter se delal, kaker da nič ne ve o čudežnem pomnoženju žita. Vstopivši v žitno shrambo, pokaže z roko na zid in vpraša: „Tako visoko torej je bilo nasuto žito?“ „O ne,“ pravi župnik in pokaže mnogo višje: „do sem je segalo.“ Škof je molče odšel iz shrambe prepričan, da ga spremlja svetnik. Hotel pa je slišati iz njegovih ust zatrdilo o tem, kar so mu pripovedovali drugi.

Težke poskušnje.

V življenju mnogih svetnikov vidimo, da je Bog skorej vsakega svojega izvoljenca pripravljaj na sprejem velikih milosti s težkimi poskušnjami in križi. Enako se je godilo Vijaneju. Dasi je bil izprva pri duhovščini obče spoštovan, je vendar njegovo strogo spokorno življenje, brezmejno zaupanje v božjo previdnost (zlasti pri vzdrževanju Doma), njegova velika ponižnost, ki je skrbno skrivala vse dobro a očitno kazala napake, njegovo delo v spovednici — vse to je bilo sčasoma povod strogemu presojevanju od strani sobratov. Govorili so: „Ni bil le-tà, h kateremu vre sedaj ves svet pred par leti oni omejeni dijak, ki je le po milosti in dobroti višjih dosegel duhovski stan? Zdaj se vidi, kako nezmožen je, saj živi in dela ko nihče drugi. Mož vara sebe

in druge, zato se mora ljudstvu zabraniti hoditi k njemu po svet in k spovedi.“ Marsikak duhovnik, ki ga je tako strogo obsojal, tega ni storil iz zavisti, temveč v dobri veri, da s tem varuje ugled sv. Cerkve.

Seveda je ta stroga kritika prišla škofu na uho ter se tudi raznesla v javnosti, kjer je rodila slabe nasledke.

O vsem, kar so govorili in delali zoper njega, je bil ubogi Vijane dobro podučen; nekateri so mu to odkrito povedali, drugi pisali — uverjeni, da zahteva to ljubezen do bližnjega. Sveti župnik se ni hudoval, ne čudil, da ga duhovniki tako sodijo, saj je sam o sebi mislil še mnogo slabše. Ponižno se je sprijaznil z mislijo, da ga utegne škof odsloviti od župnije, kateri po mnenju vseh le škoduje.

Čeprav je udano nosil težki križ, je vendar njegovo blago srce grozno trpelo. Tolažila ga je edino misel, da je slehrni križ milost, ki jo Bog naklanja tistim, katere ljubi. V poznejših letih se je pogosto spominjal teh poskušanj ter je v krščanskih naukah rad govoril o križu. „Izprositi si moramo ljubezen do trpljenja in križa, potem nam postane slehrno gorje sladko; to vem iz lastne skušnje. Skozi pet let sem prestajal težke žalitve, bil sem mnogo obrekovan, skorej več križev sem imel, kaker sem jih mogel nositi. Tedaj sem se zatekel k molitvi in sem prosil, da bi vzljubil križ. To me je osrečilo. Ni je večje sreče na svetu, ko ljubiti trpljenje. Slehrno trpljenje prihaja od Boga edino zato, da mu moremo dokazati svojo ljubezen.“ Vijane ni pretiraval, če je rekel, da je imel več križev kaker pa jih je mogel nositi.

Zaganjal se je vanj hudobni svet z najgršim natolcevanjem in obrekovanjem. Zasmehovali so ga, zasramovali in ga dolžili razuzdanosti in najgrših pregreh. Če je zjutraj odprl vrata župnišča, je našel na njih lepake z najostudnišimi napisi.

Vse to grozno početje brezvestnih ljudij je vračal z ljubeznijo in odpuščanjem. Veselilo ga je celo, da ga imajo za ničvrednega človeka, samo to ga je bolelo, da se žali Bog z lažmi. Že se je pripravljaj na odhod iz župnije, ker je pričakoval, da ga škof odslovi.

V tej težki dobi je najlepše izpričal svojo svetost z vestnim izpolnjevanjem dolžnosti. Pridigoval je, dajal dobre svete, tolažil, bodril, spovedoval, učil mlado in staro krščanske resnice z isto vnemo ko v mirnih dneh. Nihče ni slutil o težkih bojih v njegovi notranjosti, o vednem obujevanju ponižnosti pred Bogom, saj se je imel za docela nevrednega vršiti sveto službo. Ko je bil pozneje vprašan, kako je mogel v onih težkih dneh tako mirno delati, je rekel: „Človek stori takrat več za Boga, kedar ne čuti v duši nikake tolažbe, ne veselja do dela.“

Zasramovanje in preganjanje se je še pomnožilo, ko so ljudje raznesli vest, da arskega župnika napada hudobni duh. Norčevali so se iz njega, zasmehovali ga in ga imenovali umobolnega sanjača. Duhovniki so mu svetovali, naj raje skrbi za obilnišo in tečnišo hrano, potem da bodo hudobni duhovi na mah premagani. Toda motili so se. Besneli

so zoper svetega župnika celih 35 let, ker jim ni bilo po volji, da bi jim ta iztrgal toliko duš.

Sobratom je rad pripovedoval o teh napadih, ker ni nič prikrival, kar ga je moglo poniževati pri družih, dočim o duhovni tolažbi, ki jo je okušala njegova duša pred tabernakeljem ni izvedel izlahka kedo jasne besede.

Nekoč mu reče neki duhovnik: „Nas pa pusti hudobni duh popolnoma pri miru.“ Ponižni župnik odgovori: „Seveda vas pusti, ker ste zelo pridni.“

Satan se je zelo trudil na vse načine, da bi ga oviral pri delu za zveličanje duš. Izprva ga je hotel privedi do obupa. Nепrestano so mu stali njegovi grehi preteklosti in sedanje nepopolnosti v grozni luči pred očmi. Čutil je, da je nebo zanj zaprto in da ga ne čaka drugzega ko pogubljenje; njegovo delovanje v dušnem pastirstvu se mu je zdelo docela brezplodno. Silno je trpela njegova duša, a Bog ga je podpiral. Ohranil je dušni mir ter niti za las ni odstopil od svojih dolžnosti.

Tedaj je hudobni duh skušal na drug način omejiti Vijanejevo gorečnost. V neki noči je zaslišal močne udarce na vrata. „Kdo je?“ Nekaj trenutkov je bilo vse tiho, potem pa je slišal isti ropot na drugih vratih. Ker je bil pred kratkim arski graščak daroval krasne mašne plašče, je mislil, da so tatovi; napravil je drugi dan nekaj mož, naj bodo par noči v župnišču na straži. Prihajali so, slišali isti ropot zdaj tu, zdaj tam, preiskali so vse kote, a našli niso nikogar.

Odslej je ubogi župnik vžival le malo nočnega počitka; pripovedoval je, da vsled nemira ni bilo mogoče zaspati, najsi je bil še tako utrujen. Ko je v neki zimski noči zopet začul razgrajanje po hiši, je hitel na dvorišče v nadi, da bo koga zasačil ali vsaj našel sled pobeglih zlikovcev v novopadlem snegu. Toda ničesar ni več slišal, ne videl in tudi v snegu ni bilo najti ne ene stopinje. Sedaj je bil prepričan, da je nočni nemir delo hudobnega duha. — Jasno je, da je hudobni duh hotel na ta način izpodkopati Vijanejevo zdravje ter mu vzeti čilost pri izvrševanju vsakidanjih dolžnosti. Poslušati je moral zdaj zamolklo žaganje, nabijanje s kladivom, zdaj se mu je zdelo, da cel polk vojakov koraka mimo vrat, da čreda živine ropota nad stropom, zdaj je zopet jasno slišal udarce konjskih kopit, ropotanje, ko bi vsi lijonski vozovi drdrali mimo stanovanja, pa zopet glasno govorjenje in razgrajanje velikanske množice na dvorišču. Nekoč je slišal odpreti vrata; nekedo ga je surovo nagovoril in obsul s celo kopo najrazličniših psovk; večkrat ga je hudobni duh vrgel iz postelje, včasih je se vso silo trgal zavese, ropotal po mizi, prerival pohištvo s tako besnostjo, da se je župniku čudno zdelo, da je bilo zjutraj še sploh kaj celega v izbi.

Vse te grozote je prenašal se vsem junaštvom svoje močne duše ter jih rad daroval za spreobrnjenje grešnikov. Kmalu je tudi spoznal, da so se ti napadi množili redno tedaj, ko se je kak velik grešnik šel na pot v Ars. Zato je bil vselej vesel, če se je po kratkem premirju

vnel nov, še hujši boj zoper njega. — Zadnja leta njegovega življenja je bolj in bolj prenehalo to nočno motenje in šele šest let pred smrtjo je nastal popoln mir.

Hitreje ko napadi hudobnega duha, je prenehalo preganjanje ljudi. Modri škof Devijè je na številne ovadbe in tožbe preiskal sè vso obzirnostjo Vijanejevo dušnopastirsko delovanje in njegovo zasebno življenje ter prišel do sklepa, da je arski župnik svet mož. Od tega časa dalje je vneto zagovarjal njegovo pobožnost in njegovo spokorno življenje, ki je bilo v očeh mnogoterih gola prenapetost, če ne norost. Pri nekem zborovanju je zavrnil nepremišljeno govorjenje nekaterih gospodov, ki je bilo naperjeno zoper župnika Vijaneja, z ostrimi besedami: „Gospodje! Zelel bi, da bi imeli le nekoliko te nespameti, kateri se posmehujete, škodovala ne bi vaši modrosti.“

Polagoma so duhovniki spoznali, da so v veliki zmoti. Izredne čednosti arskega župnika, zlasti njegova junaška potrpežljivost in ponižnost v teh letih preskušnje, so premagale slednjič najhujšega nasprotnika. Značiven za njegovo ponižnost je sledeči dogodek: Nekoč je prejel pismo, ki se je glasilo: „Gospod župnik! Duhovnik s tako pomanjkljivo bogoslovno izobrazbo kot jo imate Vi, ne bi smel nikoli v spovednico.“ Naslednje vrstice so vsebovale enake prijaznosti. Ponižni Vijane, ki je le redkokedaj imel dovolj časa odgovarjati na številna pisma, je takoj odpisal: „Koliko hvaležnost Vam dolgujem, velespoštovani gospod sobrat! Vi ste edini, ki me dobro pozna. Ker s toliko prijaznostjo skrbite za mojo abogo dušo, Vas prosim, pomagajte mi, da dobim namestnika, zase pa skrit kotiček, kjer bi mogel objokovati svoje ubogo življenje.“ Te vrstice ponižnega župnika so pisca osupnile; spoznal je krivico ter hitel v Ars prosit svetega tovariša odpuščenja. Tudi med ljudstvom je bolj in bolj utihnilo črno obrekovanje, vendar so mu nasprotniki pripravili še dokaj bridkih ur. Najtežje mu je bilo, da je moral opustiti „Dom božje previdnosti“. Bog sam ve, koliko truda, skrbi in žrtev ga je stal. In ko je bil dozidan in je spravil vanj najbedniše sirote, tedaj je bil srečen, presrečen. Sè vso nežnostjo svojega blagega srca je skrbel zanje skozi vsa leta, jim delil dušno in telesno hrano in kedarkoli je ta pošla, je vselej čudovito pomagala božja previdnost. V teku let se je bil „Dom“ lepo razvil, učni kaker vzgojni uspehi so bili prav lepi, saj je bilo obče znano, da so dekleta iz Doma poštena, marljiva in zanesljiva. Kako hvaležen je bil božji previdnosti za vse to! V zaupanju na božjo pomoč je začel zidati še kapelico, tedaj se je zgodilo, česar ni nikoli pričakoval. Vedel je sicer, da ima Dom nasprotnike, ali misliti ni mogel, da se bodo s tako silo zaganjali vanj. Najbolj mu je nasprotovala šolska oblast, češ da šola ni prav urejena; nekaterim prevzetnežem ni bilo po godu, da so se njih hčere vzgajale skupno z ubožnimi otroci, duhovščini ni bilo všeč svetno vodstvo, tej se je še pridružila cerkvena oblast, ki je želela, da vodijo vse enake zavode redovnice ali redovniki. Župnik Vijane je sicer dolgo hrabro branil svoj „Dom“ pred

raznimi napadi, toda ko je cerkvena oblast izrekla svoje mnenje, tedaj se ni več upiral. Tako je novembra l. 1847. vpričo generalnega vikarja odstopil Dom in kapelico, ki jo je pravkar zidal, prednici sester od sv. Jožefa. Te so ustanovile novo vzgajališče, vendar na Vijanejevo prošnjo niso opustile šole za ubožne vaške in okoliške dekllice. Dve leti pozneje je s pomočjo grofa Gareto in drugih dobrotnikov preskrbel dečkom enako šolo, ki so vodli redovniki sv. Družine.

Srce se mu je krčilo žalosti, ko je videl odhajati sirote, a godrnjal ni. Mirno je sprejel najtežji križ v trdni veri, da mu ga pošilja Bog zato, da ga očisti slehrne pege samoljubja. Sveti mož je v vsem iskal le božjo voljo, nikjer pa ni videl človeške zlobe.

Medtem se je množilo število grešnikov, ki so prihajali v Ars, da pri svetniku opravijo dolgo spoved. Začelo se je pravcato romanje v Ars in župnik je bil s pridigovanjem in spovedovanjem tako zaposlen, da je le težko našel prosto urico za stanovske molitve. Ko je škof slišal o nenavadnem romanju ter ogromnem delu svetega župnika, mu je dal na razpolago vse misijonarje svoje škofije, da mu pomagajo pri spovedovanju. Kako bi sedaj še mogel uspešno oskrbovati svoje sirote? Bog ga je klical k grešnikom, zato mu je odvzel delo za sirote. Kar Bog stori, vse prav stori.

(Dalje prih.)

P. KAJETAN KOGEJ:

Asketična šola ali vadnica popolnosti.

3. Smrtni greh razdene v duši podobo božjo in ji vtisne podobo satanovo.

Salamonov tempelj v Jeruzalemu je bil znotraj in zunaj ves obložen sè zlatimi ploščami; stene, strop in tla, vse je bilo iz zlata. Ta prekrasni tempelj je bil l. 588. pr. Kr. po babilonskem kralju Nabuhodonozarju popolnoma razdejan. — Tudi človek, brez smrtnega greha je krasen tempelj božji; okrašen je z nebeškim zlatom milosti božje. Če pa človek zabrede v smrtni greh, tedaj hudobni duh ta tempelj po-tepta in se sam v njem naseli (Spirago Beisp. S. 365).

Dokler človeka spremlja posvečujoča milost božja, je njegova duša lepša pred Bogom ko vse kraljice sveta pred ljudmi. Ona je prijateljica božja, hči nebeškega Očeta, nevesta Kristusova in tempelj Sv. Duha. Kaker hitro pa duša privoli v smrtni greh, zgubi vso svojo lepoto, postane najgrša in najostudniša. Ta hči nebeškega kralja, ta tempelj Sv. Duha dobi naenkrat vse znake hudobnega duha. Na njo moremo obračati žalostni spev preroka Jeremija napram Jeruzalemu in Sionski hčeri: „Bila je bela kaker mleko, lepša ko safir; zdaj je kaker oglje črna postala.“

Ali ima hudobni duh res toliko oblast nad človeško dušo, kedar ni v milosti božji? Sv. Pavel piše: „Oblecite božje orožje, da zamorete obstati pred zalezovanjem hudičevim; ker se nam ni vojskovati zoper meso in kri, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega temnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebjū“ (Efež. 6, 11, 12). — Jezus pa imenuje satana kneza tega sveta. — Vsled izvirnega greha je ves človeški rod tičal v sponah peklenškega kneza in se iz lastne moči ni mogel osloboditi njegove sužnosti. Do Jezusove smrti je bil neomejen gospodar sveta. Najbolj je divjal ob Jezusovem času.

Sè zmago krščanstva je ginil bolj in bolj njegov vpliv. Ob koncu sveta bo zopet narastla njegova moč, pa le za kratek čas; veliko jih bo namreč takrat odpadlo od vere. Poslednja sodba bo storila konec njegovemu gospodstvu. Resnica je, da je oblast satanova nad človekom, ki je v smrtnem grehu, še zmirom velika, pa le nad njim, nad tistimi, ki so Jezusu zvesti, pa ne (Hasenöhrl Betr. I. str. 331).

O zapisovanju človeške duše hudiču so v prejšnjih dobah ljudje veliko vedeli povedati. Ali imajo še tudi dandanes kje tako navado, nam ni znano, a gotovo je, da ima na tisoče in tisoče ljudi ž njim zvezo... Njemu se zapiše človek, ki stori smrtni greh. Na nje merijo Jezusove besede: „Vi ste od očeta hudiča in spolnjevati hočete želje svojega očeta“ (Jan. 8, 44). Kedor smrten greh stori, dela to, kar hoče hudič. Sv. Avguštin trdi: „Če človek greši, proda svojo dušo hudiču, ta mu pa ko ceno za njo nudi sladkost praznega zemeljskega veselja.“ — Grešnik torej prav po ceni služi hudemu duhu: nekoliko prazne zemeljske časti, nekaj mesene nasladnosti, nekoliko krivičnega dobička, pa so njegovi. To se pravi „svojo dušo z lastno krvjo na ustrojeni koži zapisati hudiču“, kaker so nekedaj ljudje rekli in verovali.

Duša pa, ki je stopila v službo kneza teme, dobi tudi njegove znake, postane njemu podobna. Oh, kako strašna mora biti taka podobnost duše sè satanom! Če pomislimo, da je satan vrhunec vse zavrženosti in gnusobe in da ga sv. pismo imenuje očeta laži, ubijavca, nevoščljivca, potem je jasno, da vsi ti znaki prehajajo tudi na dušo, ki se je njemu zasužnjila.

Sv. Frančiška Rimska je imela v svoji mladosti sanje: zdelo se ji je, kaker da se Kristus in satan vojskujeta za njeno dušo. Tudi za tvojo dušo je vedna vojska med Kristusom in Luciferjem. Oba jo visoko cenita in si dasta zastran nje veliko opraviti. Ti pa stojiš sredi mej njima in v tvoji moči je, temu ali onemu nakloniti zmago. Komu jo boš naklonil? Ali ne tistemu, ki jo more dražje plačati? Pa kaj pravim „dražje plačati,“ ko jo je Jezus že zdavnaj odkupil na trdem lesu sv. Križa. Njegova je torej, čisto njegova in nobenega družega ne. Naša s krvjo Kristusovo odrešena duša pravzaprav ni več naša, ampak Kristusova in je ne moremo nikomer več dati — ne svetu, ne satanu.

4. Smrtni greh vniči vsa dobra dela.

Spomladi l. 1905. je priplula ladja „Kajiro“ sè silno množino zlata pred Aleksandrijo. Ko je hotela zaviti v luko, je zadela ob skalo, skrito v vodi. Skozi odprtino, ki jo je pri sunku dobila, je drla voda v ladjo; nagnila se je in se pogreznila v morje. Druga stran ladije je še molela iz morja; tukaj so se ljudje rešili s tem, da so se oprijeli vrvi in stoječ do prsi v vodi, celo noč čakali na pomoč. Rešenje je prišlo še le ob sončnem vzhodu, popotniki so razen življenja vse izgubili. Škoda je bila neprecenljiva. — Tako se godi tudi pravičnemu, če zajde v smrtni greh. Naj si je še toliko dobrega zbral, vsi zakladi njegovega zasluženja so uničeni, dokler ostane v nemilosti božji. In če v tem stanu umrje, nastopi večno pogubljenje (Spirago Beisp. S. str. 368).

Nepregledna je torej škoda smrtnega greha tudi v tem pogledu, ker pokonča vsa dobra dela, ki so bila kedaj storjena v milosti božji, in sicer za toliko časa, dokler grešnik ostane v smrtnem grehu. Kakšna zguba! Če je n. pr. poprej živel 30, 40, 50 let v pravičnosti, v izvrševanju vseh mogočih dobrih del in čednosti, v zvestem spolnjevanju stanovskih dolžnosti — z enim samim smrtnim grehom je vse vničeno. „Pozabljena bo vsa njena pravičnost“ pravi Sv. Duh. Kaker če potolče toča najlepše polje, če požar v kratkem času zruši najlepše poslopje, tako in veliko huje je vse bogastvo, ki si ga je duša z velikim trudom pridobila — z grehom pogaženo. Vse molitve, sv. obhajila, vsa spokorna in dobra dela nimajo nobene cene za tistega, ki je v smrtnem grehu. „Pozabljena bo vsa njena pravičnost.“

Ako bi imeli vse zasluženje prebl. device Marije, apcstoioev, martnikov in vseh svetnikov, vsega te oropa en sam smrtni greh. „Če se pravični od svoje pravičnosti obrne... Vsa njegova pravična dela, katera je storil, bodo pozabljena“ (Ezek. 18, 24).

Blanka, mati francoskega kralja sv. Ludovika, je bila o resničnosti tega nauka tako prepričana, da je večkrat rekla svojemu še neodraslemu sinu spomina vredne besede: „Ne pozabi nikedar, da na svetu ni večje nesreče, razen greha. Raje bi te gledala takoj zdaj, če tudi te ljubim zè vso nežnostjo materinega srca, mrtvega na mrliškem odru, kaker da bi kedaj morala slišati, da si padel v greh.“ (Scherer IV. str. 178). Tudi nas morajo navdajati ista čustva.

A to še ni vse. Dokler je namreč človek v sovraštvu z Bogom, dotlej je vse prazno, kar bi mogel storiti za nebesa. Vsa dobra dela so za grešnika ž njegovo dušo vred mrtva in ostanejo mrtva za celo večnost. Sv. Avguštin pojasnuje to z besedami: „Grešnik sicer hodi z nogami, tipa z rokami, gleda z očmi, posluša z ušesi in vsi njegovi udje opravljajo njim pripadajočo službo. Misliš li, da tak grešnik živi? On živi telesno, njegova duša je pa mrtva; boljši del na njem je mrtev. Bivališče živi, prebivavec je pa mrtev“ (Sermo 28. de verb. Apost).

Ona dobra dela, katera je opravljal pred smrtnim grehom, ako se spreobrne, zopet oživijo; ona pa, ki jih je delal v stanu smrtnega greha, ostanejo mrtva in nikoli ne ožive, ker niso bila nikoli živa. S tem pa ni rečeno, da grešniku ni treba dobrih del. Tudi grešnikova dobra dela imajo to veliko korist, da mu pripravljajo pot k spreobrnjenju in pokori, zlasti če rad moli in miloščino deli.

Da bomo še bolj utrjeni v sovraštvu do greha, ne smemo pozabiti, da smrtni greh uniči tudi vsako delovanje Sv. Duha in njegovih sedmerih darov. Kaj pa naj počne duša brez božjega Tolažnika in njegovih sedmerih žarkov? Sv. Anton Pad. je v govoru o smrtnem grehu z ozidrom na delovanje Sv. Duha, posebno povdarjal: „Modrost je uničena po nespameti, da človek več ne razume, kar je božjega; pamet je skaljena po nerazsodnosti; svet je razrvan po nepremišljenosti, mesto moči se vseli boječnost in nestrpnost; spoznanje spodriva otopelost, ki ne pusti ločiti dobro od hudega, pobožnost prežene brezbožnost, strah božji pa ošabnost“ (Geistessch. I. str. 56—57).

Kar je toča žitu, kar je kuga zdravju, kar je ubijavec telesu, vse to in še več je smrtni greh duši, njenim dobrim delom in darovom Sv. Duha. Ko bi ljudje večkrat na to mislili, koliko manj bi bilo grehal

5. Smrtni greh vodi v pogubljenje.

Kralj Lizimah se je vojskoval v ljuti bitki; zmaga se je že nagibala na njegovo stran. Toda kralja je žeja silno nadlegovala in je koprneče zahteval vode. Njegovi ljude mu vode niso mogli preskrbeti. Kralj je zaradi pekoče žeje postal tako slab, da se je zadnji trenutek predal sovražniku. Sovražniki so mu brž prinesli vode, da si je pogasil žejo. Ali komaj je kralj izpil posodico vode, se je zavedel, da je nespametno ravnal. Žalostno je pogledoval prazno posodico, nevoljno jo je zalučal proč od sebe in je vzdihnil: „Kaj sem storil! Za tako kratek vžitek sem prodal svojo krono!“ To spoznanje mu je prišlo prepozno. Tako se godi človeku, ki smrtno greši. Zavaljo kratkega vžitka postavlja v resno nevarnost pogubljenja svojo dušo. Opravičeno pravi sv. Ambrozij: „Veseljje trpi en hip, kazen je pa večna“ (Spirago Beisp. S. str. 367). Sv. oče Frančišek pa opominja: „Kratko je veselje, kazen pa večna.“

Če bi mogli pogubljene v peklu vprašati, ali imajo greh še za malenkost ali ga še podcenjujejo, kakor v življenju, kaj bi nam odgovorili? Gotovo bi zdihnil: Gotovo se spominjamo hudobij, katere smo storili in priznavamo, da vse naše trpljenje ne zadostuje, da bi bili ž njim po pravici kaznovani naši grehi. Sv. Alfonz pravi: „Greh ni majhino zlo, ker Boga, ki je zgolj usmiljenje, prisili kaznovati ga z večnim peklom.“

Sv. očetje menijo, da je Bog odločil število grehov, katere misli slednjemu človeku odpustiti. Ker nam je to število neznano, se moramo po pravici bati in misliti: le vsevedni Bog ve, če ni že mera grehov polna, kaj pa če mi tega greha več ne bo hotel odpustiti? Koliko več milosti, nagibov in razsvetljenja je kedo od Boga prejel, tem bolj mora

biti v strahu, da mu Bog novega smrtnega greha ne bo več odpustil. Imejmo vedno to v mislih, da bi s prvim smrtnim grehom, ki bi ga storili, mogoče že prestopili število grehov, katero je Bog še voljan odpustiti.

Ne poslušajte hudobnega duha, ki vam bo ob hudi skušnjavi šepetal, da se boste že spovedali; s to peklenko pesmijo, pravijo duhovni učeniki, jih je satan že veliko pogreznil v pekel. Sv. Alfonz piše: „Hudobni duh pravi: Bog je dober in mogoče je, da se še zveličaš, ako ta greh storiš — jaz pa pravim, da mej tem, ko grešiš, že sam sebe v pekel obsojaš. Lehko se zgodi tudi to, da se zveličaš, ali in morebiti še lažje, da se pogubiš.“

Smrtni greh je najhujše zlo, zato zasluži najhujše kazni; smrtni greh je neskončno razžaljenje božje, zato zasluži večne kazni. Najhujše in večne kazni so pa le v peklu doma. Vsak smrtni greh pelje v pekel, če človek v pravem času ne pride k spoznanju in pokori. Dvojna strašna kazen ga čaka tamkaj: večna zguba Boga in večno trpljenje v ognju.

Ta nauk sloni na božjem razodetju, tega nauka se drži sv. Cerkev, tega nauka se moramo držati tudi mi. Pravnič ne smemo dvojiti, da nas že en sam smrtni greh more pogubiti. Slehrni greh, ki ga še storimo, je lahko tisti, ki nam ga Bog več ne bo odpustil. Strašna je torej hudobija smrtnega greha, ker primora ljubeznjivega Jezusa obsoditi dušo v večno kazen, tisto dušo, za katero je pretil vso svojo srčno kri!

(Dalje prih.)

P. MAVRICIJ TERAŠ, kapucin:

Redovne službe tretjerednikov.

(Vodilo III. 1.)

Tretjeredne skupščine nalagajo precej skrbi in dela, posebno če je skupščina velika in obširna. Pri manjših skupščinah bi voditelj lahko tudi sam opravil vse delo, vendar predpisuje redovno vodilo, naj tretjered. sami sodelujejo pri upravljanju skupščine. Vodilo namreč pravi: „Službe se oddajajo ob shodu udov in sicer naj bodo triletne. Nihče naj se jih brez pravičnega vzroka ne brani, nihče jih ne opravlja nemarno.“ Poglejmo: 1. katere so te tretjeredne službe, 2. kako se oddajajo in kedo je za-nje sposoben in 3. kako se naj opravljajo in izvršujejo?

1. Katere so tretjeredne službe?

Vodilo ne določa, katere in kakšne naj bodo redovne službe po posameznih skupščinah, ampak prepušča modrosti voditeljev, naj jih sami krajevnim in časovnim razmeram primerno določijo. Za manjše

skupščine zadostuje manjše število služb, pri večjih in obširniših jih je treba več. Poleg prednika(-ice) tajnika(-ce) imajo navadno tudi blagajnika(-čarko), učitelja(-ico) novincev, obiskovalca(-ko) bolnikov, knjižničarja in večje ali manjše število odbornikov za posamezne okraje in vasi. Vsi ti tvorijo z voditeljem vred predstojništvo in odbor. Vsaki član predstojništva ali odbora ima svoje delo in svoje dolžnosti.

Prednik in prednica stojita skupščini na čelu. Ker jima je večina članov izrazila svoje zaupanje in ju postavila na čelo skupščine, zato se morata tudi zavedati svoje časti in dolžnosti in vestno vršiti svojo službo. Predvsem morata voditelja podpirati pri njegovem delu. Ude skupščine morata koliker mogoče dobro poznati: vse morata videti, vse vedeti, na vse misliti, za vse skrbeti, kar je v prid in blager skupščine. Povsod in vedno morata gledati na to, da se tretji red vedno bolj širi in pridobiva na ugledu. Posebno morata paziti, da živijo ude po vodilu in spolnujejo redovne dolžnosti. Ako pri članih opazita kakšen nered ali zanemarjanje redovnih dolžnosti, jih morata najprej sama ljubeznivo in bratovsko opozoriti. Seveda morata biti vsem drugim članom zgled in vzor čednostnega življenja. Pri sprejemu novih udov in pri obljubah naj bota navzoča z drugimi udi. Vse važniše listine, spise in račune morata pregledati in z voditeljem ter tajnikom vred podpisati. Navadno opravljata tudi službo obiskovalca bolnikov.

V slučaju bolezni, zadržka ali smrti prednika ali prednice zavzameta njuno mesto in oskrbujeta njuno službo namestnik oziroma namestnica.

Tajnik ali tajnica oskrbuje vsa pisarniška dela skupščine. Imeti mora poseben zapisnik novincev in poseben za tiste, ki so že napravili obljube. Dobro je, če ima zapisane tudi po vaseh ali pa po abecedi. Na novo vstopivšim udom napiše sprejemnice, vodi naj zapisnik sej in redovno kroniko, v katero naj vpisuje vse važniše dogodke v skupščini, n. pr. spremembe voditeljev, volitve predstojništva, duhovne vaje, romanja in druge slične stvari. Pošilja naj tudi poročila o delu in razvoju skupščine v redovno glasilo.

Blagajnik sprejema in oskrbuje ves denar, ki ga skupščina zloži skupaj pri shodih ali ga darujejo dobrotniki. Imeti mora natančen zapisnik vseh dohodkov in izdatkov. Na koncu vsakega leta mora predložiti račune in dati blagajniško knjigo pregledati in podpisati. Po lastni volji ne sme izdajati nobenega denarja, temveč mora imeti za vsaki izdatek pooblastilo od voditelja oziroma odbora. Dobro je, da ima za vsa izplačila pobotnice.

Učitelj novincev mora na novo sprejete ude podučiti o bistvu, zgodovini, dolžnostih, dobrotah in pomenu tretjega reda ter jih vpeljati v duhovno življenje po vodilu tretjega reda. Prizadevati si mora, da jih utrdi v redovnem poklicu ter jih navduši za redovne cilje. Njegova služba je za voditeljevo najjimenitniša in najbolj odgovorna. Za to službo je sposoben le razumen, moder in goreč tretjerednik,

ki daje drugim lep zgled in je sam v tretjerednih stvareh dobro podučen. Podučuje pa moške le moški, ženske pa ženska ali pa voditelj obojne sam, zlasti če ni v skupščini za to sposobnih udov.

Obiskovavec bolnikov mora od časa do časa obiskovati bolne ude, jim po svojih najboljših močeh postreči in jim v slučaju potrebe izposlovati od skupščine kako podporo. Ako je bolezen nevarna, naj jih pravočasno opozori, da uredijo svoje stvari in prejmejo sv. zakramente. Z obiski pa mora biti zelo previden, da ne bo morda bolnikom ali pa njihovim domačim nadležen. Najbolj primerno je, da oskrbujeta to službo prednik in prednica sama ali kateri odbornikov(-ic).

Knjižničar oskrbuje redovno knjižnico. Po vsakem mesečnem shodu ali v drugem določenem času mora biti na razpolago, da jim izposoja knjige in sprejema izposojene nazaj. Knjižnico mora imeti v najlepšem redu. Vse knjige morajo biti vpisane v zato prirejen zapisnik, ovite in primerno razvrščene. Njegova dolžnost je tudi pridobivati za redovno glasilo nove naročnike.

Vse opisane službe naj prevzamejo odborniki. Službo prednika in prednice tisti odbornik in tista odbornica, ki sta dobila pri volitvah največ glasov. Druge službe se razdelijo po dogovoru. Ako zahteva korist in potreba skupščine, je lahko tudi več odbornikov in odbornic. Vsaka večja vas in vsaki kraj naj bi imel svojega odbornika ozir. odbornico, ki mora paziti na življenje udov v svoji okolici, naznaniti voditelju ali tajniku bolezen, smrt ali preselitev članov ter pri sejah svetovati in predlagati stvari, ki jih smatra za koristne napredku skupščine.

V večjih skupščinah imajo tudi pomočnice ali zaupnice za posamezne ulice.

2. Kako se tretjeredne službe oddajajo?

Redovno vodilo nima glede oddaje tretjerednih služb nobenih posebnih predpisov, ampak le pravi, „naj se oddajajo vsako tretje leto ob shodu.“ Tretjeredni obrednik pa ima posebne molitve pred volitvijo in po volitvi, iz česar lahko sklepamo, naj bi tretjeredne službe oddajali z volitvijo. Ta način je tudi skorej povsod v navadi. Voditelj skliče v ta namen na primeren prostor tretjerednike, jih poduči o službah in volitvah, izmoli po obredniku predpisane molitve in razdeli med navzoče prazne listke z redovnim pečatom ali pa ustmeno pove imena vseh, ki bi bile pripravne za prednika ozir. prednico in pa toliko odbornikov, koliker jih skupščina potrebuje. O načinu volitev naj se voditelj posvetuje z odborom, ki naj določi ali se voli po listkih ali ustmeno (per acclamationem). Ko so vse glasovnice napisane, jih pobere in glasove prešteje. Tisti član in članica, ki sta dobila večino glasov sta izvoljena za prednika in prednico. Za odbornike pa so izvoljeni tisti, ki so dobili po vrsti največ glasov. Tudi o tem naj pred volitvijo določijo, ali je treba nadpolovično večino itd. Pri nas volimo najprej odbor, ta pa

voli potem ali izmej sebe ali kateregakoli za prednika, tajnika, blagajničarja itd. (Uredn.) Ko je štetje končano, naznani voditelj imena izvoljenih in vpraša izvoljene, če sprejmejo izvolitev, izmoli molitve po volitvah ter zaključi shod.

Pri ustanovitvi nove skupščine pa voditelj ali vizitator novi odbor imenuje za eno ali za tri leta. Po preteku te dobe pa člane odbora vedno volijo.

Za tretjeredne službe ni vsaki tretjerednik sposoben, ampak mora imeti za to potrebne lastnosti in zmožnosti, na kar se morajo tretjeredniki pri volitvah vedno ozirati. Po svoji vesti so dolžni izvoliti v odbor le take člane, ki so res toliko zmožni, izobraženi in spretni, da bodo zamogli dobro vršiti svojo službo in zares delati za prospeh tretjega reda. Kar tiče starost in stan, naj ne volijo samo starih, ampak tudi mlajše, ne samo bogatejših, temveč tudi ubožne, ne samo zakon-skih, ampak tudi samske. Če so v odboru samo stari, navadno odbor spi, se nič ne giblje, zato je dobro, da mlajši stareje k delu vnemajo, starejši pa mlajše k zmernosti napeljujejo. Najbolj pa je potrebno, da so odborniki zgledni, goreči in pa modri. Kedor ni čednosten, goreč in moder, ne bo kaj prida storil za tretji red. Nevrednim ne sme nihče dati svojega glasu pri volitvi odbora.

3. Kako naj tretjeredne službe opravljajo?

Tisti člani, katere je skupščina izvolila v odbor, naj brez obotavljanja in ugovora sprejmejo izkazano čast in redovne službe, kaker naroča vodilo: „Nihče naj se jih (služb) brez upravičenega vzroka ne brani.“ Če kdo brez upravičenega vzroka noče sprejeti naložene časti in službe, je to ali prikrit napuh ali pa brezbriznost za tretji red. Zelo je žalostno, ako se tretjeredniki branijo sodelovati pri vodstvu skupščine.

Pa tudi ni mnogo boljše, ako kateri sprejme naloženo službo, pa jo zanemarja. Ena glavnih napak tretjerednih odborov je ta, da posamezni odborniki premalo sodelujejo pri vodstvu in se premalo zajemljejo za tretji red. Vse pričakujejo in zahtevajo le od voditelja. Če on naredi je narejeno, če pa on ničesar ne ukrene pa vse počiva, kaker da bi imel edinole voditelj pravico delati, odbor pa njegovemu delu le prikimati. Prav bi bilo, da bi se vsak odbornik iz lastnega nagiba zavzel za skupščino, kaker da bi šlo za njegovo osebno korist in njegov lastni dobiček. Vsi odborniki od prvega do zadnjega bi morali kar tekrovati med seboj, kedo bo bolj pospeševal blager skupščine in storil več za njen napredek. Vsak odbornik naj stori, kar je v njegovi moči, da bo skupščina cvetela in razvijala blagodejno delovanje.

Seveda se mora vse delovanje za blager in napredek skupščine vršiti v soglasju in tudi z vednostjo voditelja in drugih odbornikov. Zato mora voditelj odbornike večkrat sklicati na seje ali posvetovanje, odborniki pa so dolžni povabilu se odzvati. Tisti odbornik, ki ne prihaja redno k sejам brez pravega in upravičenega vzroka, ni samo slab

odbornik, ampak tudi slab tretjerednik. Ako pa kateri iz pravičnega vzroka kedaj izostane, naj se pri voditelju opraviči. Na sejah se pretresajo in obravnavajo vsa važniša vprašanja, ki so v zvezi z vodstvom skupščine. Čim skrbneje vodijo seje, tem boljše je stanje skupščine.

Vršijo pa se seje navadno po sledečem redu: po opravljeni molitvi prebere tajnik zapisnik zadnje seje, h kateremu ima vsak pravico pripomniti oziroma vprašati, kaj in kako se je izvršilo vse ono, kar se je pri zadnji seji razpravljalo in sklenilo. Nato pridejo na vrsto napake, ki so jih opazili od zadnje seje pri posameznih članih ali pa pri celi skupščini. O teh napakah pa odborniki ne smejo govoriti z drugimi ljudmi, ker jim je o tem zapovedana stroga molčečnost. Kedor ne zna molčati, ni za sejo in za odbor. Nazadnje pridejo na vrsto razni predlogi in nasveti. Vsak odbornik ima pravico odkrito povedati svoje mnenje in staviti kakšen predlog. Kar se pri seji sklene z večino glasov, ima moč in veljavo, seveda pod pogojem, da dotični sklep voditelj potrди. Vsi sklepi so torej odvisni od voditeljevega potrđila. Pa tudi voditelj sam ne more storiti ničesar važnega in odločilnega, ako ne potrđi temu vsaj polovica odbora.

Posvetni ljudje so včasih zelo ponosni, ako imajo pri tem ali onem društvu kako častno mesto in odločilno besedo. Ta ponos jim daje moč in veselje, da se večkrat z neko neverjetno požrtvovalnostjo trudijo za čast in ugled, prospeh in napredek svojega društva. Visoko nad vsemi posvetnimi društvi pa stoji tretji red sv. Frančiška. Zato so pa tretjeredniki lahko še bolj ponosni, ako jim skupščina izroči kako odgovorno službo. Štejejo si lahko v veliko čast in milost, da smejo sodelovati za blager in napredek tretjega reda, saj je delo za tretji red za čast božjo in za zveličanje neumrjočih duš.

P. ADOLF ČADEŽ:

Spomini iz misijonskega življenja.

Angleži.

Ker bodo naši spomini v nadaljnem pripovedovanju imeli vedno več opraviti z Angleži, moramo nekoliko o njih spregovoriti.

Angleži so v sedanjem času brez dvojbe najmogočniši narod na svetu. Če prištejemo k Angležem še Zjedinjene države Sev. Amerike, ki so njena največja naselbina, obsega moč tega naroda tretjino vsega kopnega površja naše zemlje in tretjino vseh ljudi na svetu; morje pa je taorekoč celo v angleških rokah.¹

Kaj je vzrok, da je angleški narod tako mogočen postal?

¹ Zemlja ima 149 milijonov km² suhe zemlje in okrog 1820 milijonov ljudi. Vsa Angleška ima dobrih 40 milijonov km² zemlje in 457 milijonov ljudi. Zjedinjene države Sev. Amerike imajo nad 9 in pol milijonov km² zemlje in nad 118 milijonov ljudi. (Perthes, Taschenatlas, 1925.)

Prvi vzrok je gotovo naravna žilavost tega naroda, ki je nastal iz raznih rodov, živečih v teku časa na angleških otokih.

V najstarejših časih so tam prebivali Kelti, od katerih je na Angleškem ostalo še mnogo različnih rodov. Za Kelti so tukaj gospodovali več stoletji Rimljani, za temi nemški Saksi, po teh pa francoski Normandci. Iz vseh teh narodov se je razvil nov rod in nov jezik, namreč angleški.

Še hujša mešanica krvi pa je v Zjedinjenih državah Sev. Amerike. Tukaj so bile španske, francoske in holandske kolonije; vse te je Angleška posrkala. Sem se vseljuje leto za letom sto in sto tisoč ljudi iz vseh narodov Evrope, Afrike in Azije, beli, črni in rumeni; vsi ti pa se v Sev. Ameriki poangležijo.

Ravno ta mešanica tako različnih rodov daje v prvi vrsti Angležem v Evropi in v Ameriki njih izredno veliko žilavost.

Drugi vzrok angleške mogočnosti pa so gotovo tudi nekatere starodavne družinske navade, ki so se v narodu tako ukoreninile, da so postale za Angleže prave občne postave.

Taka starodavna navada je med drugimi, da prevzema za očetom celo gospodarstvo vedno najstarejši sin; drugi sinovi in hčere pa od posestva ne dobijo nobenega deleža in nikakršne dote. Nasledek tega je, da se smrtjo očeta hiša ne trpi na premoženju in imetju nikake škode; sinovi so prisiljeni iti po svetu in hčere, naj so že iz bogate ali ubožne hiše, imajo enako upanje, da se bodo primerno omožile, ker jim dota ne dela nobene ovire, ker je nobena nima. Katera je telesno in duševno boljše razvita, ta ima večje upanje, da bo poprej dobila ženina. Dota, ki je pri nas prava coklja pri možitvi, ta pri Angležih popolnoma odpade; pri teh nevesta od starišev še bale ne dobi. Stariši skrbijo edino le zato, da sinove in hčere vzgojijo in jim primerno šolo preskrbijo.

In ravno šola in vzgoja mladine se pri Angležih razločuje od naše vzgoje; pri njih ne gledajo samo na to, da bi se izbistril razum in utrdila volja, temuč skrbijo že od nekdanj tudi za to, da se telo učencev razvije, utrdi in ukrepi. Telovadba in šport razne vrste, ki se je pri nas vpeljal še le zadnje čase, to imajo angleške šole že od nekdaj.²

Pa tudi šola sama je drugače urejena, kakor naša. V tednu sta dva cela dneva, sabota in nedelja, poduka prosta. In kedar ima kralj ali pa kraljica rojstni dan in kedar je narodni praznik, sta v šoli po dva dneva skupaj poduka prosta. V božiču in o veliki noči so počitnice po dva tedna, velike počitnice ob sklepu šole pa trajajo samo po štiri tedne.

Ko učenec vstopi v šolo, dobi v roke malo knjižico, v kateri je zapisano njegovo ime in priimek, njegov rojstni kraj in dan in ime njegovih starišev; to je takorekoč učencev polni list v življenje.

² Mi se s tako vzgojo in sedanjjo v Jugoslaviji ne strinjamo. (Uredn.)

Ce učenec ne spiše svoje domače naloge ali v šoli ne zna, kar se je bilo treba doma naučiti, mu učitelj v to knjižico zapiše, da bo prihodnjo soboto prišel v šolo za eno, dve ali še za več ur. In če ne zadostuje več sabota, mu napiše še nedeljo. In ko drugi učenci gredo na skupno igrišče, gre lenuh v šolo s knjigami in zvezki, kjer pa ga ne čaka učitelj, temuč hišnik, ki grešniku pogleda v knjižico in mu odkaže samotno izbico, ki jo za njim skrbno zaklene. Ko ob določeni uri izpusti jetnika, mu zapor v knjižici potrdi, doma mu knjižico oče podpiše, v pondeljek pa jo učitelj pogleda.

Ce pa paglavec ne sluša, poje šiba, ki ima po vseh angleških šolah svoje starodavne in neprikrajšane pravice in sicer ne le v ljudskih, temuč tudi v vseh srednjih šolah, torej nekako do osemnajstega leta. Koliko jih ima kedo dobiti in do katerega dne mora kazni prestati, to mu učitelj napiše v že omenjeno knjižico. Potem, kedar že hoče grešnik, obišče v določenem času hišnika v spremstvu sošolca, ki mu je od učitelja odločen za celo leto kot spremljevalec in priča za take kazenske stvari. Da se porednež ne izmuzne šibi, pa tudi da jih preveč in prehudih ne dobi, se kazni vrši po strogo določenih pravilih.

Za take telesne kazni je v vsaki angleški šoli posebna izba s primerno klopjo in potrebnimi manjšimi šibami in debelejšimi palicami. Da šiba ali palica ne doseže takih delov telesa, da bi porednežu vtegnilo škodovati, je predpisano, da se spremljevalec skloni grešniku čez hrbet, da tako šiba ne doseže ne pleč, ne rok in ne glave, ker te dele človek potrebuje za bolj pametne stvari v življenju.

Tako govorijo angleški šolski predpisi o telesni kazni učencev. Menda pa dajejo porednežu tovariša še iz drugih vzrokov, katerih pa šolske postave ne omenjajo. Treba je pomisliti, da bi hišnik, zlasti še, če ni pravi orjak, nad marsikaterim porednežem pri najboljši volji brez posebne pomoči ne mogel izvršiti predpisane kazni ali pa bi se ž njim za par grošev pobotal in šiba bi vse leto cela ostala in grešnik in hišnik bi se postavil v pest smejala.

Po izvršeni kazni mora porednež hišniku poljubiti roko. Na to oba podpišeta knjižico v potrdilo, da jih je eden pošteno dal, drugi pa, da jih je resnično prejel, prav tako, kaker je bilo zaukazano. Isto podpiše tudi pričujoči spremljevalec učencev. Da je cela stvar popolnoma v redu, mora še podpisati knjižico učencev oče, da potrdi, da mu je znano, kako v šoli njegovega sina likajo.

Tako se uči mladi Anglež postave in njene strogosti že v zgodnji mladosti na prav živ način.

Dvoječ, če je v angleških šolah se šibo res tako, kaker sem o tem bral, sem nekoč vprašal svojega angleškega prijatelja p. Dunstana. On je odgovoril:

„Prav tako je. Pri nas še nikoli nihče ni govoril, da bi bilo treba šibo odpraviti iz šole. Kedo bo pa brez šibe krotil razposajene majhine in večje otroke?“

„Ali pa se imenitne družine ne sramujejo, če imajo take stvari napisane v šolskih knjižicah?“

„Ali ste čudni! Kedo bi se tega sramoval, kar je bilo dobro celo za kralja! Ali ne veste, da je naš sedanji kralj Jurij V. obiskoval šole z drugimi učenci skupaj in da je pri nas splošno znano, da so v šoli tudi kralju utrdili vse ude telesa in ne samo rok in nog? Postava je pač za vse enaka, za kmeta in za kralja.“

Da je angleška šola tudi mojemu prijatelju p. Dunstanu izvrstno izbistrila glavo in mu vtrdila ude, sem imel večkrat priložnost občudovati. Reči moram, da še nikoli nisem naletel na človeka, ki bi si znal bolj pomagati v raznih težavnih slučajih življenja, kaker ravno ta moj angleški redovni sobrat. Ta pater je tip pristnega Angleža po duhu in po telesu. Kedor ga le vidi, mora reči na prvi pogled: To je Anglež.

Bilo je nekoč v Aleksandriji, neki zimski mesec, že kasno popoldne, ko sva s p. Dunstanom hitela, da bi na trgu, ki se je pred vojsko imenoval Konzuljski trg, vstopila v tramvajski voz, ki vozi v Anfuši, kjer sva se leto in dan v morju kopala, če je le čas pripustil. Ta trg je križišče vseh električnih cest v mestu in je eden izmed najlepših in najbolj živahnih trgov. Sredi trga je bil takrat umeten travnik, na obeh straneh pa dolga vrsta visokih palm, kaker še dandanes; vender pa ta prostor pred vojsko ni bil ograjen, kaker je sedaj. Imela sva prav malo časa. Da bi nama električni voz, ki je že na mestu stal, ravno pred nosom ne vtekel, je Anglež hitel kar čez travnik in jaz seveda za njim. Nesreča pa je hotela, da je ravno tam stal mestni policaj, ki je patra pograbil za levi rokav, češ da dela škodo. Anglež je obstal na mestu kaker pribit. Ni krenil ne z glavo, ne z očmi, ne na levo, kjer je stal čuvaj postave, ne na desno, kjer je čakal električni voz; stal je kaker sveča po koncu in gledal v daljavo.

„Ali ne veste, da je strogo prepovedano stopiti na travnik?“ je zaklical policaj. „Ali ne vidite na vseh koncih nabitih tablic, ki pravijo, da je pod kaznijo prepovedano poškodovati nasade? Ali ne vidite, da delate škodo? Vi, olikani človek, se ne menite za postave? Ali ne veste, da imam pravico v imenu postave vas prijeti in odvesti na „karakolj“, na magistrat, pred oblast?“

V tem tonu so hitele policaju, ki je bil po rodu Italijan, iz ust besede, kaker kipi vrela voda iz prepolnega lonca. Pred vojsko je bilo namreč polovica policajev v Aleksandriji izmed Evropejcev, polovica pa izmed Arabcev, razloček med njimi pa je bil samo ta, da so Evropejci imeli še enkrat več plače, kaker pa domačini. Med tujimi policaji je bilo največ Italijanov, potem nekaj malega Hrvatov in tudi eden Slovenec.

Med tem viharjem besedi je stal torej naš pater Anglež, kaker iz brona ulita podoba; mirno je gledal v daljavo, kaker da bi v cerkvi poslušal pridigo, ki mu ni posebno všeč. Stvar je bila na mah postala nad vse smešna; Italijan je vpil, se jezil, mahal z rokami na vse strani,

da bi dopovedal, kako zelo je pater prelomil postavo, Anglež pa je stal mirno, kaker da bi bil slep in gluhi in kaker bi vse to njega prav nič ne tikalo.

Na mah je bilo več sto ljudi okrog policaja in patra, ki so bili radovedni, kako se bo ta komedija končala; še tramvajski vozovi, katerih je na tem mestu vedno kakih šest, ker se tu križajo, so obstali radi gnječe ljudi in radi radovednosti.

Ko se je bil policaj malo pomiril, ga je pater malomarno po strani pogledal in rekel:

„Ali ste končali, ali veste še kaj povedati?“

Te besede so vročekrvnega Italijana na novo spodbodle, poskočil je, kaker da bi ga kedo pod rebra sunil, završalo je zopet, kaker da bi bil kedo vode na ogenj vrgel; kar najti ni mogel dovolj besedi za žuganja in za opomine.

Ko je policaju sape zmanjkalo v pravem pomenu besede, reče Anglež:

„Vi, mož postave, ali poznate svoje postave?“

„Kako, da bi jaz ne poznal postave?“ zahrope policaj.

„Vi svojih postav prav nič ne poznate, zakliče Anglež. Ljudje božji, — povzdigne pater svoj glas, stegne roko proti ljudstvu in pokaže na to na policaja rekoč — pogledjte tukaj tega človeka! Vsaki teden gre enkrat v šolo, v to-le hišo tam — pri tem pokaže na bližnjo policijsko stražnico, — tam ga učijo, kaj ima storiti, ko ima opraviti z ljudmi. Tam mu pravijo, če boš videl na cesti človeka, ki dela nemir, stopi proti njemu, vzdigni roko v zrak in zakličiči — v tem trenutku se je Anglež hitro proti policaju obrnil, desno roko nepričakovano visoko v zrak vzdignil in na ves glas nad policajem zakričal „Stoj!“ Policaj se je kar stresel in nehote v visoko v zrak vzdignjeno roko gledal.

„Ia to mora policaj človeka lepo vprašati,“ je razlagal pater dalje: „Kako je Vam ime?“ Pri tem mora policaj potegniti iz svojega žepa notes, malo knjižico, ki jo mora imeti vedno sè seboj v levem prsnem žepu. — Poglejte, tu ga ima!“

V tem trenutku je bil gibčni Anglež že potegnil začudenemu policaju njegov notes iz žepa in sicer tako hitro, da smo mi v njegovi bližini stoječi to komaj videli, policaj pa je bil to še le zapazil, ko je Anglež ljudem njegov notes kazal in klical:

„Poglejte notes, tu notri bi moral policaj zapisati moje ime! Tu notri bi morala biti záznamovana ulica, dan in ura nemira! Tukaj notri bi moral policaj zapisati dve priči izmed pričujočih ljudi! Tako pravi postava.“

„Ljudje božji, prosim vas, povejte, ali je ta-le policaj od vsega tega, kar pravi postava, kaj storil? Ali je mene za ime vprašal? Ali je notes iz žepa potegnil? Ali je na uro pogledal? Ali je ulico in dan zapisal? Ali je izmed vas katerega za pričo poklical? Od vsega tega ta-le policaj ni nič storil. Ali je to človek za mir in red, za kar je po-

stavljen in plačan? In plačan dvakrat toliko, kaker arabski policajji! Ta človek ni za mir, ta človek ni za red!“

„Še več! Ta policaj je storil, kar bi ne bil smel storiti, kar mu postava naravnost prepoveduje. Postava pravi: Na nobenega ne smeš položiti roke, če si ti ne ustavlja, ali če ne beži, ali če ni resnične sile. Vi vsi pa ste priča, kako je bil policaj pograbil mene za ta-le rokav, če tudi sem jaz stal, kaker da bi bil ulit. Vi vsi ste priča, da sem molčal kaker zid, vi vsi ste priča, da se je on drl kaker volk! — Pri teh besedah je Anglež tresel z desnico svoj levi rokav prav tam, kjer ga je bil pograbil policaj in klical, — Vi vsi ste priča, kako je delal z menoj, z Evropejcem, kaker bi ne bil smel delati, ne pravim z Arabcem, temveč kaker bi ne bil smel delati s črnim zamorcem! Ali je to mož postave, ali je to čuvaj reda in miru? Ljudje božji, da bi tak človek tako z nami delal, tega ne smemo trpeti, tega mora biti konec!“

„Ker se mož postave ne meni za postave, bomo pa mi skrbeli za njo. Kar ni storil on, bomo mi storili.“

Pri teh besedah je Anglež stopil prav pred nos policaju in mu prav blizu, kaker da bi bil kratkoviden, na ramo pogledal. Policaj se je nehote nazaj nagnil.

„Aha, štev. 195 — pravi Anglež in pri tem potegne svoj notes iz žepa in še enkrat reče in piše: Policaj štev. 195.“

Na to potegne svojo uro iz žepa in govori in piše: „Ob 4. pop. in 45 min.“

Pogleda po koncu, kakor bi hotel na nebu brati in reče in piše: „15. feb. l. 1914.“

Na to pogleda okoli po hišah in reče in piše: „Konzuljski trg.“

Potem se prav počasi in premišljeno ozre po okoli stoječih ljudeh in reče v bližini stoječemu gospodu v angleškem jeziku in prav na glas: „Gospod, če se ne motim, g. kapitan Žon Smit?“

„Imate prav, g. pater,“ odgovori nagovorjeni kapitan, star prijatelj p. Dunstana.

„G. kapitan, ali boste hoteli pričati, kar ste tukaj videli in slišali?“

„Seveda bom pričal. Za postavo se mora vsak človek potegniti,“ pritrди kapitan. Pri tem se je erdeči, dobrorejeni mož hudomušno namuznil, da se ni vedelo, ali se mu je cela komedija tako zelo dopadla ali pa, da se je hotel norčevati iz ubogega policaja, ki je zraven stal, kaker da bi bil že obsojen.

Na to se Anglež z notesom v levici in svinčnikom v desnici proti meni obrne rekoč: „Vi ste p. Adolf iz samostana sv. Katarine?“

„Prav gotovo,“ je bil kratek odgovor.

„Ali boste pričali pred Bogom in pred ljudmi, kar ste tukaj videli in slišali?“

„Gotovo! Kedar hočete in kjerkoli hočete.“

„Ljudje božji, je zaklical Anglež in sicer v francoskem jeziku. P. Dunstan govori namreč enako gladko angleško in francosko, ker je rojen na Angležkem, izrejen pa na Francoskem, poprej pa smo govorili italijansko. „Ljudje božji, v par dneh bomo imeli policaja šte. 195. na karakolu, na magistratu, in tam ga bomo učili postave egiptovske in evropske. On bi moral poznati obojno, pa ne pozna nobene. Mu bomo že pokazali! Mir in red mora biti!“

Pri teh besedah je vrgel Anglež prestrašenemu policaju njegov notes, ki ga je ves čas v roki držal, pod noge. Obrnil se je po vojaško in korakal počasi proti tramvajskemu vozu prav tako, kaker da bi bil izvršil kako važno inspekcijsko delo.

Vsa množica pa daleč na okoli se je krohotala in vpila: „Bravo, bravo! Postave se morajo držati! Mir in red mora biti! Policaju bomo že pokazali!“

Bilo je prav tako, kaker na kakšnem ljudskem shodu ob času volitev ali pa kedar v gledališču po igri zagrinjalo pade.

Ko sva bila kasneje s p. Dunstanom sama v tramvajskem vozu, sem ga vprašal: „Ali ga boste res naznanili?“

„A, kaj še! Saj ima ubogi policaj čisto prav. toda takega človeka je treba podučiti, kako naj se obnaša do ljudi in zakaj ima sè seboj notes, svinčnik in uro. Pa kaj hočemo zahtevati od takega ubogega Italijana, ki je doma tam doli kje iz Kalabrije, za takega je vsaka malenkost preveč, manjka mu razuma in šole. Naši angleški policaji so v primeri s tem pravi advokati. Ti razumejo postavo, ti so v resnici za mir in red.“

Od kod pa ima p. Dunstan te zmožnosti, da je sredi Aleksandrije, na glavnem trgu, nepričakovano nastopil in igral to komedijo in sicer tako izvrstno, kaker da bi se bil za ta nastop vadil ure in dneve? To ima od naravne angleške nadarjenosti, od angleške šole in od angleške skrajne drznosti, ki izvira iz prepričanja, da je ves svet angleški in ne le samo ena tretjina. Ti Angleži, ti so izrejeni za vladanje sveta, zato pa so tudi zmagali v svetovni vojski, o kateri bomo tudi mi v naših spominih še marsikaj slišali.

(Dalje prih.)

Iz pisma p. Baptista s Kitajskega.

Hankow Kichou 17. dec. 1927.

Nesrečna revolucija tu še ni prenehala. Političnih strank je vedno več, ki se med seboj neprenehoma in hudo preganjajo. Še vedno je gorje krajem, kamer pridejo te podivjane tolpe. Ta strahovita bojna nevihta se je lani proti koncu oktobra obrnila od vzhoda proti našim krajem preko okrožja te foranije (dekanata) Hvan-mei, Kvan-či in Či-cou proti glavnemu mestu Vučanu

(Wu-chang). Število vojakov je bilo na obeh straneh nad stotisoč, ki so v prvi polovici novembra po več krvavih spopadih drvili naprej preko mesta Či-cou; zmagala je protikomunistična stranka. Že 1. novembra so mi vzeli mojo dekliško šolo (sedaj je prazna) in tri vnanje misijonske hiše in jih porabili za konjski hlev. Precej škode so naredili, ali hvala Bogu, da niso zasedli moje misijonske cerkve in moje glavne misijonske hiše in da me niso oropali kaker drugod po raznih misijonskih postajah.

Ravno na moj krstni god 10. nov. je bilo hrupno gibanje premaganih komunističnih čet; zbegani so hiteli na pripravljene ladje in se prepeljavali onstran reke pred zmagujočimi nasprotniki. Tu je padlo več nasprotnih vojakov. Eden teden potem so si osvojili protikomunistična glavna mesta Vučan, Hankov in Hanjan. Sedaj je že skorej cela ta provincija Hupe pod njihovim gospodstvom. Toda nesreča je, da je mej temi četami nastala nevarna nesloga, ki trpečemu ljudstvu in našim dragim misijonom povzroča nov strah in nove skrbi. Sedaj vladajoči gospodje sicer po več krajih nasprotnike nekako resno zasledujejo in jih preganjajo celo s smrtno kaznijo, zlasti voditelje komunistične stranke, toda ti novi gospodje se v svojih uradnih oklicih in poveljih ali odredbah kažejo zelo naklonjene za komunistično vladanje, kakršno ubogemu kitajskemu ljudstvu in našim misijonom nič dobrega ne obeta. Prijatelji kitajskih naših misijonov! Molite še dalje za ta veliki narod in zlasti za njegove odgovorne voditelje, da se hitro povrne zaželjeni mir, da se na podlagi božje resnice in pravice povrne in utrdi dušno in telesno blagostanje. Ponovno pridigamo našim paganom in vernikom, da jim Bog pošilja te in druge nadloge zato, ker ga ne poslušajo, in zato, ker jih hoče pripeljati na pravo zveličavno pot. Dobri naši verniki to umejo in po svoji moči molijo in delujejo in nam misijonarjem pomagajo za časni in večni blager svojega preskušenega trpečega ljudstva.

Naj še omenim, da se zadnje tedne v tem okrožju vršé mnoga ropanja. Pravijo, da se preganjani komunisti združujejo z begunskimi vojaki ter v večjih skupinah večinoma po noči napadajo zlasti bogatejše družine. Navadno najprej sè silo odvedejo bogatega gospodarja ali njegovega sina, celo dojenčka in potem zahtevajo po kakem zvitem posredovavcu od njegovih večji denarni znesek za rešitev dotične osebe. Ako ne dobijo, žugajo z usmrtitvijo osebe. Redni mestni vojaki so res že nekaterikrat šli na lov teh nečloveških zveri in so nekatere srečno že vgrabili in odvedli v zasluženo ječo ali smrtno kazen. Pa tudi ta pogostna smrtna kazen ne straši roparskih divjakov, katerih je baje sedaj več ko sto v naših gorskih krajih. Tako sedaj družine bogatinov bežé v mesto al na druge varniše kraje. Dve teh družin ste se naselili v naših praznih misijonskih hišah. Tudi nekateri naši misijonarji niso varni pred roparji in tudi verniki imajo velik strah pred njimi. Torej

zopet prosim: molite za nas in za me, jaz pa za Vas zlasti vse do-
brotnike...

Hankow, Kichow, 4. marca 1928.

Predraga sestra!

Tvojo drago kartico z dne 7. dec. sem prejel že koncem januarja. One dni, upam, da si tudi Ti moje pismo pisaño sredi decembra.

Hvala Bogu, da je mej tem časom, in do zdaj po teh naših misijonih še dovolj miru! Polagoma začenajmo z našim rednim misijonskim delom. Samo glede naših misijonskih šol se kažejo velike ovire, ker jih paganski šolski nadzorniki dopuščajo le pod pogojem, ako so vrejene po revolucionarnih pravilih, po katerih se nam ne dopušča uporaba šol v naše svete misijonske namene.

Kje in kako se pa revolucionarni boji vrše, o tem v Evropi poprej in natančneje zveste kaker mi tukaj. Tukaj časopisi ne morejo resnice o stanju bojnih strank vedeti; sliši se pa govoriti, da se nam bližajo hujši časi. Združujejo se preganjani komunisti z roparji in pokvarjenimi vojaki. Po nekaterih krajih grozno ropajo in morijo; tudi v tem okraju so do zdaj oropali že mnogo družin. Zoper te so bili odposlani vojaki in so nekatere prijeli. Hujše delajo oni roparji v semkaj pripadajočem okraju Hvam mej (Huane-mei). Tam oropajo in pomorijo kar cele družine. Bogatinom oropajo male dečke in zahtevajo za njihov odkup velike zneske dolarjev. Neki bogatin je poslal zelo velik znesek denarja za odkup svojega sinčka, pa ne toliko, koliker so zahtevali roparji; zato je prejel oče samo nožice umorjenega sinčka. V drugem slučaju je skušal neki posredovavec zmanjšati zahtevani znesek, zato je pa dobil šest strel v noge in je umrl v velikih bolečinah.

Nova vlada zelo strogo postopa sè svojimi vojaki proti komunistom, posebno zoper njihove voditelje. General Hu-cun-tou jih je dal že na stotine zgrabiti in pomoriti; še več je zaprtih v ječah, kjer čakajo smrtne obsodbe. Omenim samo tistega že v pismu imenovanega Can-tapej, ki je povzročil našo misijonsko nesrečo; bil je zloglasni komunistični načelnik, tu v Cicevu in tudi drugod v provinciji Hupe.

Tukaj v mestu je zdaj do sto boncev (paganskih duhovnikov). 20 dni opravljajo paganske običajne ceremonije za vojake in druge, ki so padli v revolucionarnih bojih v tem okraju. Za teh 20 dni je bilo vladno prepovedano prodajati in uživati meso. Bog se jih usmili in jim daj spoznati resnico. Dovolj podučnih misijonskih knjig in naukov so tu prejeli!

Tvoj brat

P. Peter Baptista Turk
apostolski misijonar na Kitajskem.

DR. P. ANGELIK TOMINEC:

Pregled zgodovine frančiškanov med Slovenci.

(Dalje.)

III. Opuščeni slovenski frančiškanski samostani.

1. Samostan v Gorici.

Prvi frančiškani so prišli v goriško mesto, kaker se menda po pravici trdi, že ob času, ko je še živel sv. Frančišek. Njih samostan je bil prvi in do začetka 16. stoletja edini samostan v Gorici in v celi goriški grofiji. V vasi blizu Gorice je stala ubožna stara cerkva, podružnica solkanske župnije. Pri tej cerkvi se je vstavil sv. Anton s tovarišem br. Lukom ter je oznanjeval ljudstvu božjo besedo. Ko je o tem slišal goriški in tirolski grof Albert I., oče Majnharda Velikega, poveljnika kranjske dežele, je podaril sv. Antonu tisto staro cerkvo in zraven toliko zemlje, da bi mogel postaviti samostan, ter je obljubil še dodati, kedar bo število redovnikov naraslo. Ali sv. Anton ves vnet za vzvišenost redovnega ubožstva nikaker ni hotel sprejeti ponudbe blagega grofa, ampak je zadovoljen z milodari, ki so jih verniki donašali, postavil pri tisti cerkvi nizke kočice za štiri ali pet bratov, ki jih je poklical iz Italije, da bi tu delili zakramente, mejtem ko je sam oznanjeval božjo besedo. Sv. Anton sam je bil prvi gvardijan te frančiškanske naselbine. Že l. 1226. je postavil sv. Anton na čast sv. devici in marternici Katarini, ki jo je prav posebno častil, med svojo celico in cerkvijo majhino kapelico z lesenim oltarjem sv. Katarine, pred katerim je svoje pobožnosti opravljal.¹⁾

Po Frančiškovi smrti se je sv. Anton vrnil v Italijo nazaj. Ko je bil kmalu na to Frančišek Asiški proglašen za svetnika (l. 1228), so njemu na čast gori omenjeno staro podružnico krstili po sv. Frančišku. Polagoma so se začeli goriški plemiči naseljevati v bližino te cerkve, tako da je v 15. stoletju ondi, kjer je bila prvotno le pristava, nastalo celo mesto. Povečali so tudi cerkev s tem, da so ji prizidali nove kapelice. Večina goriškega plemstva si je v tej cerkvi izbrala svoj zadnji počitek, tako grofje Koronini, Turenski in Attemsi, potem grofovski rodbina Strasoldo, baron Sembler, grofje Rabbatha in mnogi drugi.

Ker je zob časa začel kljuvati tudi na tej častitljivi božji stavbi, zato so v letih 1745.—1753. postavili na njeno mesto povsem novo cerkev s sedmerimi dragocenimi altarji. Tudi kapelica sv. Katarine je leta 1658. dobila obliko popolne cerkve; vanjo so postavili podobo sv. Antona, katerega si je mesto izbralo za svojega posebnega zaščitnika. Leta 1745. so tudi celico svetovno znanega čudodelnika spremenili v kapelico in so vanjo na altar postavili lesen kip sv. Katarine, ki je bil njemu posebno drag.²⁾

Po delitvi reda l. 1517. je samostan pripadel konventualom. V frančiškanskem redu se je pojavila že iz prvega začetka nekaka razlika v ostrosti življenja. Sv. Frančišek je zahteval skrajno ubožstvo; mnogi so se tega strogo

držali, nekateri so pa iskali polajšanja, pa tako da bi ostali v njegovem redu. Tako je prišlo, da je l. 1517. papež Leon X. red razdelil v dva samostojna redova. Ostrejši, katerega udje so hoteli vodilo sv. Frančiška natančno držati, je bil red „observantov“, ali kaker jim navadno pravijmo „frančiškanov“; polajšani, katerega udje so želeli imeti pravico do posestva in bolj zložnega življenja, se je imenoval red „konventualov“, ali kaker jim pri nas navadno pravijo „minoritov“. Goriški frančiškani so tekom časa pridobili posestva, zgubili pa so s tem svojo neodvisnost, kar je naravno bilo redu v veliko škodo.³⁾ Vse njihovo gospodarstvo so imeli v rokah deželni stanovi goriški,⁴⁾ tako da so n. pr. provincijalu, ki je zahteval, naj se goriški p. gvardijan udeleži kapitlja na samostanski račun, odgovorili, da nimajo nič proti temu, če se gvardijan drži zapovedi svojega vodila in gre na kapitelj, pa ne na stroške samostana.

Pa tudi v notranjem vodstvu samostana so hoteli imeti prvo in odločilno besedo. Brez njihovega dovoljenja niso smeli sprejeti nobenega novinca, vsakega gvardijana t. j. samostanskega predstojnika so morali šele oni potrditi. Seveda se je trudil provincijal (l. 1578.), da bi se rešil tega vmešavanja v notranje zadeve, toda povsem brezuspešno. Leta 1604. se je redovni general sam obrnil na nadvojvodo Ferdinanda, toda tudi njegovo posredovanje je bilo zaman.

Iz neznanega vzroka, morda zato, da bi bili povsem ločeni od svojega sosesa — Beneške republike — so goriški stanovi 17. oktobra 1649. leta poslali na dvor spomenico, v kateri so prosili, da bi se goriški samostan, dosedaj prideljen beneški⁵⁾ provinciji pridružil štajerski. Prošnja sicer tedaj ni imela uspeha, toda ko so kmalu nato nastale težave pri podeljevanju službe goriškega gvardijana, ki je po zakonu moral biti avstrijski državljan, je prosil cesar Leopold sam sv. Stolico za to premestitev samostana, vendar pa naj bi pravica goriških stanov ostala neprikrajšana. Res je papež Klemen IX. to dovolil s pismom izdanim dne 18. oktobra 1668.

Stari boji za neodvisnost samostana, posebno glede imenovanja gvardijana, so se pod novim provincialnim vodstvom zopet obnovili, zlasti ker v nobenem drugem samostanu ni bilo podobnega običaja. Prvič, 13. maja 1669 se je provincijal še uklonil stari navadi, drugič 24. junija 1672 pa se je temu uprl, češ da ne more priznati gvardijana, ki ni bil izvoljen od njega in mu od njega poverjena oblast. Goriški stanovi so se obrnili na cesarja, ki jim je 15. julija 1672 ugodil, ter jim potrdil vse stare pravice.

Toda redovniki kljub temu niso odnehali od boja. Ravno ko so se deželni stanovi zopet pripravljali na imenovanje novega gvardijana, so dobili dne 28. januarja 1675 (kaker poročča Marian 31. oktobra 1674) od cesarja Leopolda I. nepričakovano naročilo, ki ga je potrdil sam papež Klemen X., da mora biti samostanski predstojnik, kaker v drugih samostanih tako tudi v Gorici izvoljen od provincijala, vendar pa mora biti potrjen od goriških stanov. Vsa njihova jeza se je zdaj obrnila proti goriškemu samostanu. Ne samo, da so zavračali brez vsakega vzroka po provincijalu izvoljene predstojnike,

prenesli so postne pridige v župno cerkev in jih oropali miloščine, ki se je nabirala za samostanske potrebe.

To nevdržljivo stanje ni moglo dolgo trajati. Začela so se pogajanja med konventuali in goriškimi deželnimi stanovi, ki naj bi tvorila nekak sporazum med obema in obenem ščitila od prejšnjih provincijalov priborjene pravice redovnikov. Dne 19. januarja 1685 je bila med obema strankama sklenjena pogodba, po kateri so imeli goriški stanovi predlagati tri kandidate za gvardijana, izmed katerih si je red moral enega izvoliti. Pogodba je bila taka, kakršno so si redovniki želeli, ker so na ta način morale tekom časa nastati nove težave in je bilo tako dana prilika napraviti novo pogodbo in oblast svetnih gospodov nad samostanom še bolj omejiti. Stanovi so v resnici večkrat predlagali kandidate, ki so bili povsem nezmožni za gvardijansko službo in enako je tudi red večkrat izbral tistega, ki je bil manj ljub oblastem. Zato so se kaj kmalu začela nova pogajanja. Karol Suardi in Jakob Anton Morelli sta bila pooblaščenata od goriških stanov za zastopnika pri pogodbi, ki je bila sklenjena 4. februarja 1695. Po tej novi pogodbi je moral provincijalni defintorij predlagati tri ali vsaj dva kandidata za goriški gvardijan, da bi na ta način bil ohranjen vsaj videz, da istega ne voli provincijal sam. Dolgotrajni spor je na ta način postal brezpredmeten, tako da kmalu na to goriška gospoda ni več vedela, kako je konventualskemu gvardijanu ime.

Pod cesarjem Jožefom II. meseca maja 1785 so bili konventuali odslovljeni iz goriškega samostana ter poslani v tržaški samostan; namesto njih so prišli v samostan leta 1786. frančiškani sè Svete Gore. Svetogorska frančiškanska družina je živela v starem samostanu goriških konventualov do leta 1811, torej 25 let. Leta 1811. je na zahtevo francoske vlade frančiškanska družina zapustila goriški samostan sv. Antona in se preselila na Kostanjevico. Francoska vlada je goriški samostan spremenila v vojašnico, v shrambo živeža in v tvornico za soliter. Cerkev pa je postala podružnica stolne goriške cerkve sv. Hilarija in Tacijana in se imenuje „sv. Anton Stari“ (S. Antonio Vecchio),⁶⁾ najbrže od tistega časa, ko so postavili sv. Antonu novo cerkev na severozahodnem delu mesta.

Opombe: Gorica.

¹⁾ P. Kasijan Zemljak O. F. M., Sv. Anton Padovanski v Gorici. (Cvetje XI, (1892) str. 104—107; Marian l. c. IV, str. 73—74.

²⁾ Marian, l. c. IV, str. 74—75; Greiderer, l. c. str. 253.

³⁾ P. Stanislav Škrabec O. F. M., Naša Kostanjevica (Cvetje XXIII, (1906) str. 275, 306.

⁴⁾ Prim. Carlo Morelli di Schönfeld, Istoria della contea di Gorizia, Gorizia 1855. vol. I., str. 275—276. vol. II., str. 263—265, vol. III., str. 225—226.

⁵⁾ H kateri provinciji je tedaj samostan pravzaprav spadal se ne da točno ugotoviti. Marian l. c. IV, str. 74 obenem z Morelli-jem vol. I., str. 275 trdi, da je spadal k padovanski provinciji; Greiderer, l. c. str. 253 ga prišteva beneški provinciji; Friess l. c. str. 91 pa zastopa mnenje, da je samostan spadal v dalmatinsko provincijo.

⁶⁾ Cfr. Škrabec; Naša Kostanjevica (Cvetje XXIII, (1906) str. 275, 306); Morelli G. D. della Bona l. c. vol. IV. str. 240.

Razgled po serafinskem svetu.

Marijine misijonarke, živeče po Frančiškovem vodilu, so prišle v Ljubljano. Za sedaj so tu tri sestre, da vse potrebno uredijo. Ena se bo vrnila. Pač pa jih bo prišlo še par zmožnih tudi slovenskega jezika, da bodo mogle delovati mej nami. Družba, ki obstoji komaj 50 let, šteje že nad 5000 članic. Velika večina sester deluje v zunanjih misijonih. Pomagajo v misijonskih šolah, bolnišnicah, sirotišnicah, pri poduku v krščanskih resnicah, sploh pri vsakem misijonskem delu. Njihovo kulturno delo mej pagani Bog očitno blagoslavlja. Naše „Cvetje“ je o Marijinih misijonskih sestrah pisalo že nekaterokrat (glej „Cvetje“ X. l. 1891. in XXVIII. l. 1910.) — Sedaj so mej nami. Kaj bodo delale? Ali ni dovolj, da imamo uršulinke, ki se pečajo sè šolo (notranjo in vnanjo), šolske sestre, ki imajo osnovno šolo za dečke, zavod za dijake, gospodinjstvo šolo v Ljubljani in Šiški, usmiljenke za bolnišnico in šolo v Lihtenturmu, križarke v Jozefinumu za opešane in obolele. Če bi bili samoljubni in bi le nase mislili, bi rekli tudi mi: dovolj jih je! Toda, naš pogled mora segati bolj daleč. Kolikokrat ste že slišali, kako potrebno in koristno je podpirati misijone na Kitajskem, v Afriki, na Japonskem, v Indiji, itd. Marsikatera naših deklet bi se rada darovala in dala vse, samo, da bi mogla tja, če treba tudi v marterništvu. Toda, le nekatere so dosegle, po čemer so hrepenele. Zakaj samo te? Zato, ker nismo imeli domače ženske redovne družbe, ki bi doma vzgajala duše, ki so čutile v sebi misijonski poklic. Tako so le posamezne odšle v tuje ženske misijonske kongregacije; večina je ostala doma. Upajmo, da bo le-tem sedaj z domačo misijonsko družbo pomagano. Doma vzgojene bodo šle v tuje paganske dežele delat za rešitev neumrjočih duš, trpet za Kristusa in katoliško Cerkev. Si li morete misliti lepši poklic? Brez dvojbe bo pa njihovo delo tudi v čast domovini, ki je dala svetu že ne malo izredno velikih misijonskih delavcev. Sestre pa, ki bodo ostale doma, bodo brezplačno delale za najbolj zapuščene sloje našega naroda. Upamo, da bodo novodošle Marijine misijonarke, sestre Frančiškovih nazorov in njegovega duha, pravi blagoslov za Ljubljano in Slovenijo — kaker so povsod drugod.

P. R.

Dopisi.

V Šturjah pri Ajdovščini smo 13. nov. 1927 ustanovili samostojno tretjeredno skupščino. Od skupščine sv. Križa so se ločile Šturje, Ajdovščina, Ustje, Lokavec, ki spadajo zdaj pod skupščino Šturje in šteje sedaj 126 udov. Cvetja dobivamo 23 izvodov.

Ustanovitev skupščine tretjega reda pri Sv. Ani v Slovenskih Goricah. Tukaj je prav lepo število gorečih in dobrih tretjerednikov. Že dolgo časa gojimo željo, da bi pri Sv. Ani ustanovili samostojno skupščino tretjega reda. Ta želja se je izpolnila. V nedeljo, dne 29. aprila 1928 je obiskal župnijo preč. p. Elekt, vizitator tretjega reda od Sv. Trojice. Imel je shod za tretji red in nauk. Na novo so se oglasili trije. Pripravljamo nov zapisnik.

Za povzdiglo in obnovev verskega življenja je izvrsten pripomoček tretji red. Priporočajo in razširjajo ga papeži in mnogi škofje ter vsi vneti dušni pastirji. Daj

Bog na priprošnjo sv. Frančiška da bi tretji red pri Sv. Ani krepko rastel, vedno lepo cvetel in obilno sadu rodil za dušo in telo, za čas in večnost! **K. Š.**

Limbuš. Dne 18. maja 1928 je v Limbušu umrla vzorna tretjerednica in prednica limbuške tretjeredne skupščine Marija Križnik, oskrbnica v župnišču. Rojena je bila na Ponikvi dne 21. nov. 1861. Od svoje mladosti je vedno najzvestejše služila Bogu in Devici Mariji.

Dolžnosti svojega stanu je izvrševala z največjo marljivostjo in natančnostjo. Na binkoštni praznik 1926, ko se je ravno odpravljala na božjo pot k Mariji Pomagaj na Brezje, jo je zadela delna kap in od tistega časa ni mogla več sama hoditi. Težave boleznij je prenašala z največjo potrpežljivostjo in udanostjo v voljo božjo. Njena tolažba je bila molitev in vsakidanje sveto obhajilo. V nedeljo dopoldne 20. maja smo jo pokopali ob veliki vdeležbi vernega ljudstva. Milostljivi g. kanonik dr. Maks Vraber iz Maribora je govoril ganljive besede v slovo.

Naj počiva v miru!

Rožek. Pri nas imamo že od leta 1924 tretjeredno skupščino za Zgornji Rož. Včlanjenih je 187 tretjerednikov in tretjerednic, od teh jih je 149 z obljubami, 38 novincev. Umrlo jih je v teh štirih letih 15, na novo je bilo sprejetih 66. Shode imamo vsako zadnjo nedeljo v mesecu, ktere tudi tretjeredniki iz bolj oddaljenih župnij radi obiskujejo. V minulem letu smo se slovesno posvetili presv. Srcu Jezusovemu, pri tej priložnosti je 31 tretjerednikov (včlanjenih prej v Beljaku) praznovalo svoj srebrni tretjeredni jubilej. 9. oktobra je bil skupni shod za Zgornji in Spodnji Rož na Marijini božji poti v Podgorjah. Takih skupnih prireditev zelo potrebujemo, ker naše tretjeredne skupščine, ki so po Koroškem ustanovljene, živijo preveč skrito življenje. Stopiti moramo iz zatišja, da se medseboj bolj spoznamo in se pogovorimo o tako potrebnem apostolskem delovanju. Tudi letos smo imeli celodnevno skupno prireditev majnika meseca v Podgorjah. Želimo le, da bi tretjeredne družine po Koroškem leto za letom bolj naraščale na vnetih članih in tako pripomogle k razširjevanju in utrjevanju in utrjevanju verskega življenja.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

I. M. V. se priporoča presv. S. J., Mariji, sv. Jožefu, sv. Frančišku, sv. Ant. P. sv. Ani in mali Cvetki za varstvo in pomoč. — M. K. sebe in svoje otroke za dušne in telesne potrebe. — J. J. sebe in svojega otroka v važni zadevi. — F. V. za zdravje in zadovoljnost.

II. pokojni udje tretjerednih skupščin:

1. **novomeške:** M. Marc, M. Kos, M. Cvelbar (58. l. v III. r.).
3. **žalinske:** Fr. Galič.
4. **brežiške:** Ana Bračun, Roza Ban iz Artič; J. Drenik, Trz. Jagodič z Bizelj-skega; M. Vrbanč iz Cerkelj; Hel. Kolar, Urš. Tomše s Čateža; Trz. Požar, M. Radanovič s Kapel; Ana Ogorelc, M. Žitnik iz Pišec; Ana Žerjav.
5. **mariborskega okrožja:** Ruše: A. Eigner, El. Kumarič, Jožefa Predan, Terezija Konrad, M. Seifried, Zofija Marko, Elizabeta Lobničar, Franc Avčak. — Sv. Janž na Dr. p. M. Sagadin. — Laporje: Jožef Pušnik, M. Novačan. — Fram: Terezija Berdnik, Franc Razboršek, Franc Capl, M. Krajnc, Jurij Viher, Janez Domadenik, Frančiška Smogavec, Ivana Fekonja, Katarina Viher, Jurij Brezovnik, M. Blatnik. — Ribnica: Antonija Grubelnik, Helena Pušnik, M. Lorenci, Ivana Rojer, Antonija Hudernik, M. Kotnik. — Cirkovce: Terezija Napast. —

Sv. Lovrenc n. Dr. p. M. Skuhala. — Tinje: Jožef Šega, Katarina Očko, M. Korosec, M. Flis, Matevž Pliberšek. — Studenice: Ana Crepinko, Jera Klajnšek, Neža Samostur, Apolonija Hojnik, Antonija Bohak. — Velika nedelja: Alojzij Hergula, Arni Salar, Alojzija Skuhala, Gera Černič, Neža Šoštarich, M. Kosi. — Ormož: M. Nidorfer. — Sv. Tomaž pri Ormožu: Jožef Majcen, Franc Klemenčič, A. Marin, M. Kosanič. — Sv. Lenart pri Veliki nedelji: Katarina Bezjak, A. Žula, Neža Mavrič, Nikolaj Brodnik, Jakob Ritonja, Anton Podlesek, Neža Ritonja, M. Valenko. — Sv. Bolfenk na Kogu: Jera Orešnik, Helena Govedič, Alojzija Pokrivač. — Maribor: Terezija Reiger, Ivana Karmel, Jožefa Županec, Regina Krajnc. — Črešnjevce: Marija in Urša Bračič, Apolonija Šoba, Helena Skerbiš, Matija Rozman † v Rušah. — Staritrq: Elizabeta Pogač, Jera Sole. — Limbuš: Terezija Kočunik.

6. svetotrojiškega okrožja: Sv Ana: V. č. g. Vimen Bauman, Jakob Zver, M. Meško omož. Holc. — Sv. Andraž: Rozalija Šegula, Urša Lovrec. — Sv. Trojica: Jožef in Karl Krambergar, Jožef Lončarič, August Šiško, M. Posinger, Frančiška Pijavec † pri Sv. Benedt., Franc Muršec. — Sv. Benedikt: Genov. Lorbec, Nežika Kocbek omož. Žnudrl, Ana Štefanič, Neža Zemljič. — Negova: Janez Ketiš. — Sv. Marti: Marjeta Kopic. — Ljutomer: Ana Vogrinec, Helena Polanič, Kata Tanjek, Barb. Lutman, Marija Križan omož. Golobič. — Polenšak, Barb. Petek. — Sv. Juri na Ščav.: Ivana Horvat, Ana Mr. — Sv. Križ: Marija Rajh, M. Lešnik, M. Tomažič, Ter. Krajnc, Ter. Budja, M. Lukovnjak, M. Vršič, Ana Muršič, M. Sušec, Ana Zemljič, eTr. Ōnišak, Ana Stranjšak. — Sv. Lenart: Apol. Rajšp, Ivana Tekonja, Marija Pečar. — Sv. Tomaž: Martin Habjanič. — Sv. Anton: Marija Zimič, Matija Čuček, Terezija Križan, M. Šipek, Anton Bezjak. — Sv. Jakob: Marija Lorber, Urša Mespič, Jožefa Lorber, Marija Arks. — Ormož: Ana Nidorfer. — Sv. Martin: Marjeta Kopic. — Sv. Peter pri Radg.: Ana Veabrič. — Sv. Ropert: Jožef Rojs, Janez Sinko. — Kapela: M. Jurjuvič. — Vel. Nedelja: Frančiška Šešerko, M. Munda, Terez. Rajh. — Vurbeig: M. Traper. — Sv. Marjeta niz Ptuja: Marija Petek. — Sv. Marjeta na Pesnici: Jera Koprivnik. — Beltinci v Prekmurju: Andraž Škafar, Ana Damiš, Marija Lebar, Kata Baaš, Urša Blaj.

7. celjskega okrožja: Nova cerkev: Jožef Arlič, Neža Štrašek, Marija Plešnik, Urša Dular. — Št. Vid na Planini: Franc Pompe. — Celje: Marija Kovač, Marija Ternon. — Slivnica: Marija Muškatevc. — Šmarje: Jakob Ogrinc. — Zibika: Marija Abraz. — Št. Lenart: Terezija Kajtna, Marija Lapornik, Marija Kovač. — Sv. Križ pri Sl.: Marija Verk. — Št. Jedert: Jožef Košič, Ana Krašek. Št. Jurij: Jožef Žvegler, Franc Oberžan. — Šmartno: Neža Mešič. — Ponikva: Marija Gorjanc. — Sv. Štefan: Marija Knez. — Dobrna: Apolonija Opočkar. — Dramlje: Martin Korenak, Apolonija Kostanjšek, Andrej Kukovič. — Sladka gora: Marija Turnšek, Valentin Brenc. — Frankolovo: Neža Benko, Leopold Čretnik. — Kalobje: Frančiška Vuga. — Žusem: Jera Turnšek, Franc Turnšek. — Špitalič: Matevž Gorjup. — Teharje: Marija Karner. — Gotovlje: Marija Stoklas. — Dol: Marija Zelič. — Št. Vid pri Gr.: Marija Kopriva.

Zahvala za uslišano molitev.

M. V. se zahvaljuje istim, katerim se zgoraj priporoča, za večkratno uslišanje v dušnih in telesnih potrebah. — Ana Koželj iz Vel. vr. sv. Terz. od D. J. za ozdravljenje v nevarni bolezni. — Obe zahvali ste bili obljubljeni.

Z dovoljenjem redovnih višjih izdaja tretji red v Ljubljani. Predstavnik Karol Gruber. — Urejuje p. Salvator Zobec, frančiškan v Ljubljani. — Tisk J. Blasnikā nasl v Ljubljani. Za tiskarno odgovoren Mihael Rožanec.

brez izjeme vsi na zborovanje, če ne preje, pa vsaj ob polu 11. uri in pop. ob 3. (mogoče začnemo že ob polu 3).

Ker bi pa utegnil kateri gg. voditeljev to naznanilo prezreti, naj jih opomni na to ali okrožni pp. vizitorji ali pa skupščinski odbor. Naša srčna želja je, da bi prišli vsi gg. in pp. voditelji.

Tretjerednikom v Sloveniji na znanje.

Za proslavo sedme stoletnice Frančiškove kanonizacije ni kazalo vse skupaj klicati, posebno ker sedanja vlada ne daje za nobeno versko proslavo polovične vozne cene na železnici. Zato Vas prosimo, da obhajate ta spomin doma v svojih skupščinah kakor je za Vaše razmere primerno.

Pri nas v Ljubljani bomo praznovali ta slavnostni spomin s tem, da bomo počastili sv. o. Frančiška pri skupnem mesečnem shodu 15. julija, drugi dan 16. julija bomo pa imeli v novi cerkvi sv. Frančiška prvo tiho sv. mašo ob polu petih zjutraj, ob 5. uri pridigo, na to sv. mašo pred izpostavljenim Najsvetejšim; po pridigi bo papežev blagoslov za vse pričujoče tretjerednike.

Drugo, kar velja za gg. voditelje smo zgoraj povedali; pripomnimo pa, da se ob 8. uri sv. maše vdeležijo lahko vsi, ki zjutraj ne bi mogli priti. Pred to sv. mašo bo vesoljna odveza za vse tretjerednike, domače in vnanje.

Zdaj imamo pa še nekaj važnega. — Omenili smo že dvakrat v Cvetju, da nameravamo zgraditi „Frančiškov dom“ za stanovanje naših starejših in onemoglih tretjerednic prav v bližini Frančiškove cerkve. Ta dom bo v prvi vrsti za ljubljansko skupščino in njena lastnina, bodo pa mogli notri dobiti stanovanje tudi udje drugih skupščin, če bodo kaj več prispevali in koliker bo prostor dopuščal.

Slišali smo pa razne ugovore: večina bi radi imeli „Frančiškov dom“, pa blizu naše cerkve sredi mesta. Ta čas ste zamudili; oznanjeno je bilo pred kakimi 10 leti, da je prilika dobiti hišo in vrt, pa so se za to le nekateri zavzeli, večina je gledala od strani, eden je celo naravnost nasprotoval — danes pa tarva večina, zakaj nismo takrat kupili. Mi smo sedaj mnenja in večina soglaša, da mora stati „Frančiškov dom“ v bližini cerkve. Takega prostora pa sedaj ne dobite, razen v Šiški, kjer zemljišče že imamo. — Če bo katera železa iti v mesto, ne bo težavno, ker bo v nekaterih letih vozila električna železnica in se že sedaj lahko pelje iz Šiške do Dunajske ceste vsako uro s šentviškimi avtom za 1 Din 50 par. Poleg tega je pa v okolici Frančiškove cerkve boljši zrak in večji mir, ko pa kjerkoli drugod v mestu, po vrhu pa še krasen razgled in zadostna postrežba v cerkvi. Ta del Ljubljane bo rasel in bo sčasoma eden najprijetnejših mestnih okrajev.

Radi nam očitajo, da tretji red premalo stori v socialnem oziru, kar je v gotovem oziru tudi res, vsaj glede dela na zunaj. Naši tretjeredniki so povsod zraven: pri vsakem zidanju cerkve, društvenih domov, pri podpiranju misijonov, ubogih itd., le sami nase pozabijo. Zdaj se pa spomnite še sebe in svojih sosester, ki na stara leta ali v času onemoglosti nimajo kam iti, pa jih mečejo semintja. To zanje ni prijetno, kaj takega niso zaslužile. Naša dolžnost je, da jim pomagamo. Veliko bote pomagale in izvršile izredno pomenljivo in zaslužljivo delo, če prispevate za zidanje „Frančiškovega doma“. Čim več in čim hitreje bote darovale, tem bolj izdatno bote pomagale. Naj ne bo v Sloveniji nobene tretjerednika, ki ne bi pomagal po svojih močeh! — Prekmurcem in njihovim sosedom pa priporočamo, naj v isti namen darujejo za „Dom sv. Frančiška“ v Črenšovcih.

Temu zvezku smo priložili položnice za pošlanje darov za „Frančiškov dom“. Za darove izrekamo že naprej: Bog plačaj! Dobrotnikov se bomo posebej spominjali pri tretjerednih sv. mašah, ki jih je okoli 10 na mesec in pri shodih.

Darovi.

Za cerkev sv. Frančiška v Šiški (v dinarjih): Rožanc Roza nabrala 300, Prijatelj Fr. 50, Berard J. 20, za altar Male sv. T. 15, iz Aleksandrije p. Adolf 900, g. Jos. Pollak 400, iz Nazareta 220, po 100 M. D. iz Celja in štirje N., M. Trampuš 20, dva neimenovana gg. po 1000, tretji red v Novem mestu 1000, ljubljanski tretjeredniki za klp „Glejte človek“ 1500.

Za frančiškanske misijone: iz Nazarija 605.30, 100 (za afrikanske), iz Nove Štife 67, iz Kamnika 20, usmilj. sestre 20, Luc. Gerkman 12.50; dekliška meščanska šola v Mekinjah 100, za detinstvo 100; Petkovšek Iv. iz Idrije 5 lir.

Za „Franciškovo dom“: Slivšek Minka 50, M. Elza 500, tretjeredniki v Šiški 343, neimenovane ljublj. tretjerednice 270. A. R. 1800. — Bog povrni!

Tretjeredne vaje za julij in avgust.

Ljubljana: m. shod: 15. julija in 19. avg. ob polu petih pop., za zadržane (in vse tretjerednike): 16. julija ob 5. zj. v cerkvi sv. Fr. v Šiški, 20. avg. ob 5. zj. v dvorani. — Poduk za novince: 22. jul. in 26. avg. ob 4. pop. — Odborne seje: za moške na dan shodov ob 10. dop., za ženske: oba meseca po shodu. — Novomesto: m. shod tretjo nedeljo v mesecu, po shodu poduk za novince. — Maribor: m. shod 22. julija in 15. avgusta. — Skupni molitvi za naš narod so se pridružile skupščine: Št. Janž na Dravskem polju (vsako prvo nedeljo pol ure), Rožek (pri vsakem shodu 5 očenašev).

Rimsko serafinski koledar za l. 1928.

julij

avgust

1 N		5. po bink. Presv. Kri G. n. J. K.	1 S		Sv. Pet. v ver. Sv. Makabej.
2 P	VO.	Marijino obiskanje.	2 Č	PO.	Porcijunkula. Sv. Alf. c. uč.
3 T	Čm.	Sv. Leon II. pap.	3 P	Čm.	Najd. trupla sv. Štef.
4 S	Čm.	Bl. Rajmund Lulj. m. 3. r.	4 S	PO.	Sv. Dominik.
5 Č		Sv. Ciril in Metod, ap. Slov.	5 N		10. po bink. Mar. Snežnica.
6 P		Osmina sv. ap. Pet. in Pavla.	6 P		Spremenenje Kr.
7 S		Mlt. in sv. m. o. M. B.	7 T	PO.	Bl. Agat. in Kas. Sv. Kaj. Dönt.
8 N	PO.	6. po bink. Sv. Eliz. Port. 3. r.	8 S	Čm.	Sv. Ciriljak in tov. m.
9 P	PO.	Sv. Nik. in tov. gork. m. 1. r.	9 Č		Bl. Jan, Vinc. 1. r. r. Sv. Rom.
10 T	PO.	Sv. Veronika 2. r.	10 P		Sv. Lavrencij m.
11 S	Čm	Sv. Pij I. pap.	11 S	Čm.	Bl. Ludovika 2. r.
12 Č		Sv. Mohor in Fortunat m.	12 N	VO. PO.	11. po bink. Sv. Klara 2. r.
13 P	PO.	Sv. Frančišek Solan 1. r.	13 P		Sv. Jan. Vijane 3. r.
14 S	PO.	Sv. Bonaventura 1. r. c. uč.	14 T		post. Bl. Sanktes in Fr. 1. 3. r.
15 N		7. po bink. Presv. grob J. Kr.	15 S	VO. PO.	Vnebovzetje D. M.
16 P		Karm. M. B. Razgl. sv. Fr.	16 Č	PO.	Sv. Joahim.
17 T	Čm.	Sv. Aleš.	17 P	PO.	Sv. Rok 3. r. Sv. Hijacint.
18 S		Sv. Kamil.	18 S	PO.	Bl. Pavla 2. r. Sv. Agapit.
19 Č		Sv. Vinc. Pavl.	19 N	PO.	12. po bink. Sv. Lud. šk. 1. r.
20 P		Sv. Jeron. Em. Sv. Marij. d. m.	20 P		Sv. Bernard op.
21 S	PO.	Bl. Angelina Mrš. 3. r.	21 T		Sv. Ivana Fr.
22 N	PO.	8. po bink. Sv. Lavr. B.	22 S	VO. PO.	Sedmero veselje D. M.
23 P		Sv. Apolinar, Sv. Liborij.	23 Č		Sv. Filip B.
24 T		Bl. Kunegunda 2. r.	24 P		Sv. Jernej ap.
25 S		Sv. Jakob ap. Sv. Krištof.	25 S	VO. PO.	Sv. Ludovik kr. 3. r.
26 Č	PO.	Sv. Ana, mati D. M.	26 N		13. po bink.
27 P	PO.	Bl. Mar. Mgdl. Martn. 2. r.	27 P		Sv. Jož. Kalasancij.
28 S	Čm.	Sv. Nazarij, Celz, Vikt. Inoc.	28 T		Sv. Avguštín c. uč. Hermes.
29 N		9. po bink. Sv. Marta, Fel.	29 S		Obligvlj. sv. J. Kr. Sabina.
30 P	Čm.	Bl. Simon, Pet. Arhang. 1. r.	30 Č		Sv. Roza Lim.
31 T		Sv. Ignacij.	31 P		Sv. Rajmund.